

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

E-SINDIKAT

Denis Padjan

Koper, 2011

Mentor: izr. prof. dr. Viktorija Sulčič

POVZETEK

E-poslovanje postaja vse pomembnejše, tako v poslovnem kot tudi v zasebnem življenju. Temu dejstvu se bodo v svojem delovanju morali prilagoditi tudi sindikati. V diplomskem delu proučujemo možnosti uporabe IKT na področju delovanja Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Problem je obravnavan s teoretičnega in empiričnega vidika. Rezultati empiričnega dela temeljijo na anketi in kažejo, da predstavniki sindikalnih organizacij nimajo težav z dostopom do računalnikov, tehnologije in interneta ter da bo moral sindikat čim prej pristopiti k projektu e-poslovanja oziroma e-sindikata. V diplomskem delu podajamo tudi predlog idejne zasnove e-sindikata, ki bi članom sindikata in drugim zainteresiranim omogočil hitro in enostavno komuniciranje in obveščanje.

Ključne besede: e-poslovanje, sindikat, informacijsko komunikacijska tehnologija, e-sindikat, e-bančništvo.

SUMMARY

Electronic operating is becoming increasingly important, both in doing business and in private life. This is a fact, to which trade unions will have to adjust their scope of operation in the future. This thesis examines the possibility of using ICT in the operations of The Union of Health and Social Welfare of Slovenia. The subject is discussed from both theoretical and empirical perspectives. The empirical part is based on survey results and shows that representatives of trade unions have no problem with accessing computers, technology and Internet and should therefore have no problem in joining the project *E-union* as soon as possible. The thesis also presents some useful concepts of *E-union*, which could allow union members and other interested parties quick and simple communication.

Key words: e-business, trade union, information and communications technology, e-union, e-banking

UDK: 004:331.105.441(043.2)

VSEBINA

1	UVOD	1
1.1	Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilj diplomskega dela.....	2
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev.....	3
1.4	Predpostavke in omejitve diplomskega dela.....	3
2	SINDIKALNO DELOVANJE	4
2.1	Opredelitev in zgodovina sindikata.....	4
2.2	Organiziranost in delovanje sindikatov v Sloveniji	5
2.2.1	Splošna organiziranost.....	5
2.2.2	Razlika med sindikati v gospodarstvu in javnem sektorju	10
2.3	Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije – KSJS Slovenije	10
2.4	Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije - SZSVS	12
3	E-POSLOVANJE	14
3.1	Opredelitev in razvoj e-poslovanja	14
3.2	Oblike in vrste e-poslovanja.....	15
3.3	Prednosti in slabosti e-poslovanja.....	16
4	UPORABA IKT TEHNOLOGIJE V SINDIKATU ZDRAVSTVA IN SOCIALNEGA VARSTVA SLOVENIJE PRI SINDIKALNO DELOVANJE	18
4.1	Predstavitev vzorca	18
4.2	Pregled uporabe IKT	19
5	POSNETEK STANJA IN IDEJNA ZASNOVA E-SINDIKATA	27
5.1	Posnetek stanja	27
5.2	Predlogi na osnovi raziskave.....	28
5.3	Idejna zasnova.....	29
6	SKLEP	35
	LITERATURA	37
	PRAVNI VIRI	39
	PRILOGE	40

SLIKE

Slika 1:	Organizacijska shema Zveze svobodnih sindikatov Slovenije	7
Slika 2:	Organizacijska shema Konfederacije sindikatov Slovenije PERGAM	9
Slika 3:	Vloga v sindikatu	19
Slika 4:	Uporaba računalnika z dostopom do interneta	20
Slika 5:	Uporaba e-pošte	21
Slika 6:	Uporaba interneta za sindikalno delo	22
Slika 7:	Ocena speltne strani SZSVS	23
Slika 8:	Uporaba interneta	23
Slika 9:	Uporaba e-bančništva za sindikalno delo	24
Slika 10:	Uporaba mobilnega telefona za dostop do interneta in e-pošte	25
Slika 11:	Aktualna spletna stran sindikata	27
Slika 12:	Shema predlagane spletne strani	30

PREGLEDNICE

Preglednica 1:	Število članov KSJS po sindikatih	11
Preglednica 2:	Porazdelitev po številu članov ki ga predstavljajo anketirani	19
Preglednica 3:	Uporaba IKT opreme	21
Preglednica 4:	Uporaba socialnih omrežij	25
Preglednica 5:	Pogostost uporabe	26

KRAJŠAVE

B2B	Podjetje – Podjetje
B2C	Podjetje – Potrošnik
CIM	Computer Integraed Monufacturing
CMS	Content Management System
DREM	Društvo za razvoj e-poslovanja in marketing
EC	Electronic commerce
EDI	Electronic Data Interchange
E-poslovanje	Elektronsko poslovanje
IKT	Informacijsko komunikacijska tehnologija
IT	Informacijska tehnologija
JIM	Just in Time
K-90	Konfederacija sindikatov 90 Slovenije
KNSS	Konfederacija neodvisnih sindikatov Slovenije
KSJS Slovenije	Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije
PERGAM	Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM
RIP	Izmenjava računalniških podatkov
SZS-Alternativa	Slovenska zveza sindikatov ALTERNATIVA
SZSVS	Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije
ZEPEP	Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu
ZSSS	Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč

Sindikati so organizacije ali interesna združenja delavcev, ki skrbijo za uveljavitev in varstvo ekonomskih pravic delavcev ter s pogajanjem, z delodajalci in državo, skrbijo za sklenitev kolektivne pogodbe (Vodovnik 2006, 85).

Gostiša (2005, 35) vidi začetke sindikalnega gibanja na slovenskem v sredini 19. stoletja, kot odgovor na težke in nevdružne razmere delavcev. Izkoriščanje delavstva s strani kapitalistov je bilo namreč značilno za obdobje industrializacije. Vloga sindikatov se je skozi čas spreminjala. Danes velja na področju delovanja sindikatov pluralizem, kar je opaziti v večjem številu sindikatov, ki zastopajo interese različnih skupin delavcev. Sindikalna svoboda je vključena v pomembnejše mednarodne dokumente, kot je na primer Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 7-41/94), ki v 11. členu vsebuje določila o svobodnem združevanju in vključevanju v sindikate. Sindikalna svoboda je opredeljena tudi v Evropski socialni listini (Uradni list RS, št. 24/99), kjer je v 5. členu II. dela določeno, da imajo delavci svobodno pravico do združevanja v organizacije, zaradi varovanja ekonomskih in socialnih interesov.

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04 in 68/06) kot najvišji pravni akt, daje sindikatom dovolj trdne temelje za njihovo delovanje. V Sloveniji nimamo posebnega zakona o sindikatih, vendar je področje sindikalnega delovanja urejeno v Zakonu o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/06 in 45/08), Zakonu o reprezentativnosti sindikatov (Uradni list RS, št. 13/93), Zakonu o stavki (Uradni list SFRJ, št. 23/91, 22/91) in tudi z Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02, 79/06, 46/07, 103/07, 45/08, 83/09). Bolj pregledno bi bilo, če bi organiziranje in delovanje sindikatov urejal le en zakon. Verjetno pa je to naloga sindikata in oblasti za v prihodnje.

Franca (2009) navaja, da so sindikati v našem družbenem prostoru poznani kot zastopniki delavcev in njihovih interesov. Osnovni namen delovanja sindikatov je boj za višje plače in boljše delovne pogoje. Nesporno je to nujno in tudi smotno. Postavlja pa se vprašanje ali je ta usmeritev in delovanje, ki je nastalo že pred časom, še ustrezna današnjemu času. Hiter razvoj računalniške tehnologije in komunikacij odpira številne nove možnosti delovanja, tudi pri delovanju sindikatov. E-poslovanje imenujemo vse, kar delamo z računalniškimi aplikacijami in računalniškimi omrežji. Praktično je danes to vsakodnevni način dela pri poslovanju podjetij, kar v nekoliko širšem pomenu imenujemo IKT.

Sulčič in Lesjak (2007, 2) opredeljujeta e-poslovanje kot poslovanje, ki temelji na informacijsko komunikacijski tehnologiji (IKT). Mnenja sta, da se e-poslovanje nanaša prav na vsa področja poslovanja. Razlikujeta potrošnika, proizvajalca in državo oziroma javno upravo.

Evropska komisija (2009) poudarja pomen IKT, ki je danes prisotna na vseh področjih družbe. Temu trendu bodo morali slediti tudi sindikati. Uvedba interneta v poslovanje, lahko po analogiji uvajanja IKT v poslovanje podjetij, kjer govorimo o elektronskem poslovanju – e-poslovanju, v primeru sindikatov govorimo o e-sindikatu.

Po podatkih Statističnega urada, je dostopnost podjetji v Sloveniji do interneta preko 94 procenta, kar omogoča uporabo prednosti e-poslovanja in komunikacij tudi zaradi tega. Internetna tehnologija se uporablja tudi pri omrežjih znotraj podjetja, kar poznamo pod imenom intranet (Turk, Indihar in Jaklič 2010). Z uvedbo intraneta kot lokalnega omrežja v podjetju se odpirajo tudi dodatne možnosti za delovanje sindikatov.

E-sindikat naj bi članom sindikata približal delovanje sindikata, mu omogočil hitro komuniciranje s člani sindikata in vodstvom sindikatov zavodov. Za učinkovito delovanje sindikatov je pomembno, da so člani sindikata na vseh nivojih hitro obveščeni o dogajanju in aktivnostih sindikata na državnem nivoju. Še pomembnejše pa je, da je vodstvo sindikata neposredno seznanjeno s stališči, mnenji in potrebami svojih članov. Glede na prehod podjetji na IKT in številne prednosti uporabe pri poslovanju, lahko predvidevamo, da bi se IKT še posebno pa internet, dalo učinkovito uporabiti tudi pri delovanju sindikatov. Tako bi članom sindikata lahko v e-obliki olajšali dostop do zakonodaje, podzakonskih aktov ter gradiv in obrazcev, ki jih sindikati in člani sindikata potrebujejo vsakodnevno ali le občasno. E-sindikat naj bi članom sindikata omogočil hitro in enostavno komuniciranje in obveščanje.

1.2 Namen in cilj diplomskega dela

Zaradi širjenja uporabe IKT v podjetjih in organizacijah želimo v nalogi proučiti stanje glede uporabe IKT ter možnosti uporabe IKT na področju delovanja Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije.

Cilji naloge so:

- proučiti trenutno stanje glede uporabe IKT tehnologije v Sindikatu zdravstva in socialnega varstva Slovenije,
- proučitev možnosti za uporabo IKT na področju delovanja Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije,
- pripraviti idejno zasnovo e-sindikat.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Pri pripravi zaključne projektne naloge bomo uporabili strokovno in znanstveno literaturo s področja naloge, predvsem s področja delovanja sindikatov in IKT. Na osnovi proučene literature bomo s pomočjo kompilacije predstavili teoretične podlage.

Empiričen del temelji na analizi anketnega vprašalnika, ki bo v pisni obliki, preko pošte, posredovan vsem sindikatom zavodov Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Predvidevamo, da bo vrnjenih vsaj 30 % anketnih vprašalnikov. Podatki zbrani z anketnim vprašalnikom bodo obdelani s programsko opremo MS Excel. Podatke bomo prikazali grafično in tabelarično. Pri statistični obdelavi podatkov bomo uporabili predvsem metodo opisne statistike.

V sklepnem delu naloge bomo s pomočjo sinteze povezali teoretični in empirični del zaključne projektne naloge.

1.4 Predpostavke in omejitve diplomskega dela

Raziskava uporabe IKT na področju delovanja sindikatov temelji na predpostavki, da bo na anketo odgovorilo zadostno število predsednikov sindikatov zavodov ter da bodo anketiranci nanjo odgovarjali resno in vestno. Predpostavljamo, da bomo dobili vrnjenih vsaj tretjino poslanih vprašalnikov. Nadalje predpostavljamo, da bodo na anketo odgovarjali posamezniki, ki že danes uporabljajo IKT, pa tudi tisti, ki nimajo dostopa do interneta ali pa IKT (še) ne uporabljajo.

Empirični del naloge je omejen na proučevanje značilnosti sindikatov zavodov Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Tehničnih ovir pri izvedbi raziskave ne pričakujemo.

Glede na omejeno literaturo, predvidevamo, da bomo zbrali dovolj relevantne literature za proučevani problem.

2 SINDIKALNO DELOVANJE

2.1 Opredelitev in zgodovina sindikata

Sindikati (Novak, Kyovsky in Jurančič 2002, 25) je trajno in svobodno oblikovano demokratično združenje, ki je neodvisno od nasprotnikov, države in drugih organizacij. Sindikati delujejo z namenom uresničevanja ciljev varovanja in razvijanja delovnih in gospodarskih pogojev. So neodvisna in demokratična združenja, saj le tako lahko uresničujejo svoje cilje. Glavna naloga sindikalnih organizacij in združenj delojemalcev je varovanje in uveljavljanje interesov zaposlenih (Brejc 2002, 108).

Prve sindikate je moč zaslediti že v 18. stoletju (Turner 1962, 137), ko je industrijska revolucija ženske, otroke in priseljence preobrazila v delovno silo.

Zgodovinsko gledano (Novak, Kyovsky in Jurančič 2002, 13–15) je združevanje delavcev usmerjeno k izboljševanju pogojev dela. S skupnimi akcijami so združenja delavcev dosegla uravnoteženje sil med pogodbenima strankama. Vzpostavitev kolektivnega urejanja individualnih delovnih razmerij je za delavce pomenilo izboljšanje njihovega položaja. Delavci so prešli iz šibkih posameznikov delojemalcev, v močnejše in enakopravnejše sogovornike pod okriljem sindikalnih organizacij. Prvi sindikati so v 19. stoletju delovali predvsem v skrivnih oblikah kot bratovščine in tovarišije, saj so jih države prepovedale. Svoje delovanje so sindikati usmerjali predvsem k poklicnemu izobraževanju, zaposlovanju in plačam, včasih pa so oblikovali tudi tako imenovane blagajne vzajemne pomoči, saj so delavcem želeli pomagati, ko so le-ti prišli v težave (nesreče, smrti, finančne težave ...). Prelomnica v zgodovinskem razvoju sindikatov predstavlja odprava zakonske prepovedi sindikalnega združevanja. Vzrok za odpravo ovir je bilo veliko. Med njimi so tudi pritiski, ki so jih izvajala združenja delavcev in pritiski delavskih in političnih strank. Začetek pravnega priznavanja sindikatov je bil v Angliji leta 1824, v Franciji 1848, v Nemčiji 1869 in v Italiji 1891. Zadnje obdobje v razvoju sindikalnega gibanja nastopi s postopno uveljavitvijo zakonov, ki to področje tudi zakonsko uveljavi.

Delavsko vprašanje (Kresal idr. 1991, 69) je dobilo pomen socialnega vprašanja v drugi polovici 19. stoletja, ko je delavstvo ustanovilo delavske sindikate in delavske stranke. Z njihovo pomočjo je delavstvo, v sporih z delodajalci, njihovimi organizacijami in z državnimi organi, začelo nastopati kot organizirana celota.

Na območju Avstro-Ogrske, ki ji je pripadalo območje današnje Slovenije, sega organizirano sindikalno gibanje, v zadnjo tretjino 19. stoletja (Gostiša 2005, 34). Leta 1867 so avstrijske oblasti sprva dovolile le ustanavljanje delavskih izobraževalnih društev, vendar pa so po

delavskih demonstracijah, spomladi 1870, ukinile prepoved delavsko strokovnih organizacij (Stiplovšek 1989, 11). Do konca leta 1871 so bila ustanovljena izobraževalna društva v Mariboru, Trstu in Ljubljani. Z njihovo pomočjo so obrtniški pomočniki začeli s t. i. mezdnimi gibanji. Nekatera od njih so se kasneje preoblikovala v prve stavke. Obrtniško delavstvo je leta 1872, v Ljubljani, Mariboru in drugod, ustanovilo prva strokovna društva, ki so se borila za izboljšanje socialno-ekonomskega položaja delavcev.

2.2 Organiziranost in delovanje sindikatov v Sloveniji

2.2.1 Splošna organiziranost

Na začetku devetdesetih let so se pojavile ideološke in politične diferenciacije, kar je povzročilo, razdeljevanje sindikalnih organizacij na stare reformirane in nove neodvisne, občasno fundametalistično antikomunistične, sindikate (Stanojevič 2001, 80). Ob koncu devetdesetih let prejšnjega stoletja je bila navezanost slovenskih sindikatov na politične stranke manjša, kot v pričetku devetdesetih let, saj so v ospredje začele prihajati nove, ideološko in politično bolj nevtralne interesne delitve med zaposlenimi v industriji in negospodarstvu.

Po mnenju Stanojeviča (2001, 90) so v Sloveniji štiri reprezentativne sindikalne konfederacije: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), Konfederacija neodvisnih sindikatov Slovenije (KNSS Neodvisnost), Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam (Pergam) in Konfederacija sindikatov Slovenija (K-90). Najmočnejša sindikalna organizacija je stara reformirana ZSSS, ki vključuje približno polovico sindikalizirane deloven sile. Po mnenju Krljiča (2001, 10) pa v Sloveniji deluje sedem sindikalnih central: ZSSS, Pergam, K-90, KNSS, Slovenska zveza sindikatov Alternativa (Alternativa), Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost (Solidarnost) in Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije (KSJS Slovenije).

Delovanje sindikatov (Markoviču 1972, 77) lahko, glede organiziranost sindikatov, delimo na:

- *Splošne ali generalne sindikate* – sindikati povezujejo vse delavce, ne glede na kvalifikacijo, na stroko, poklic ali zaposlitev, zato imajo ti sindikati običajno veliko število članov.
- *Regionalne ali teritorialne sindikate* – sindikati povezujejo delavce določenega regionalnega oziroma gospodarskega območja.

- *Panožne, branžne ali vejne sindikate* – sindikati povezujejo vse delavce v določeni dejavnosti, ne glede na stroko, kvalifikacijo in poklic, npr. Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije, ki povezuje vse zaposlene v tej dejavnosti.
- *Strokovne sindikate* – osnova povezovanja takšnih sindikatov je stroka, ne glede na panogo zaposlitve. Sindikat tako organizira in združuje določene skupine kvalificiranih ali visokokvalificiranih delavcev določenih strok ali poklicev, ne glede na mesto zaposlitve, na primer: sindikat, ki združuje vse trgovce.
- *Poklicne ali profesionalne sindikate* – sindikat povezuje delavce in druge visokokvalificirane delavce v javnih službah in zasebnih panogah. Na primer: Fides – sindikat zdravnikov in zobozdravnikov, ki povezuje večino zdravnikov v državi.

Po podatkih iz »Seznama reprezentativnih sindikatov«, objavljenem na spletni strani Ministrstva za delo družino in socialne zadeve, imamo v Sloveniji (MDDSZ 2011):

- 7 sindikalnih konfederacij,
- 2 panožna sindikata,
- 19 sindikatov dejavnosti,
- 13 poklicnih sindikatov.

V nadevanju predstavljamo sindikalne konfederacije.

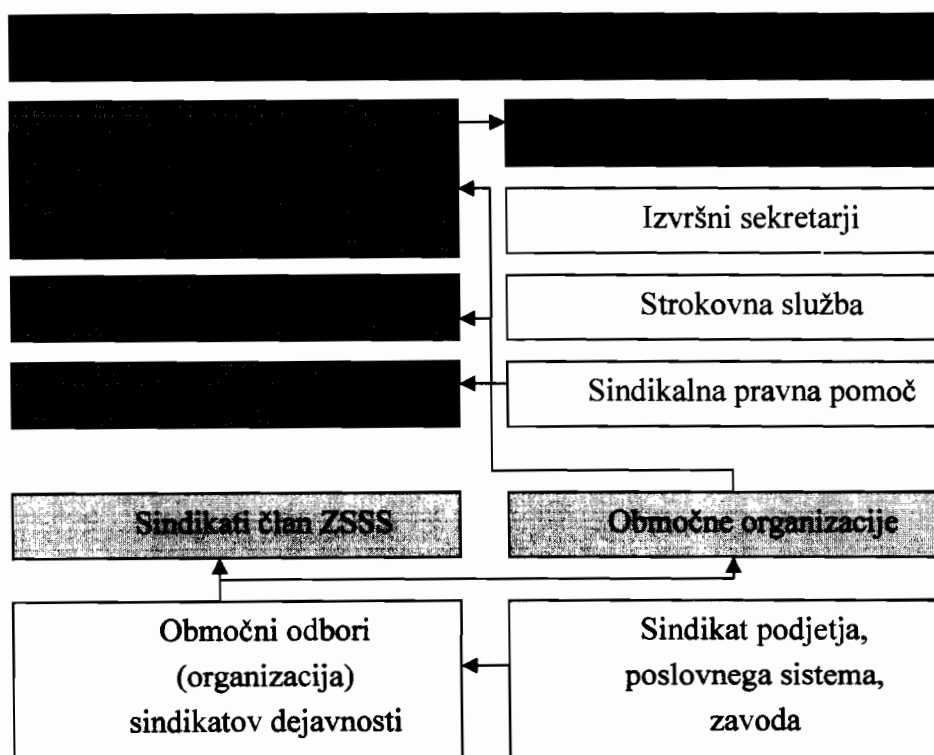
Konfederacija neodvisnih sindikatov Slovenije (KNSS 2010) je samostojna in neodvisna, demokratično organizirana sindikalna konfederacija sindikalnih organizacij, ki so organizirane na območju Republike Slovenije. Nova sindikalna konfederacija KNSS Neodvisnost je bila ustanovljena 30. marca 1990. Konfederacijo na državni ravni sestavlja 10 regijskih sindikatov. Članstvo v sindikatu je pestro, saj člani prihajajo iz različnih gospodarskih področij. Na nivoju konfederacije imajo organizirane naslednje odbore in dejavnosti: Odbor za proizvodnjo in predelavo papirja, Odbor za trgovino, Odbor za gostinstvo in turizem, Odbor za zdravstvo in socialno varstvo, izobraževanje, in javno upravo, Odbor za komunikacije in promet, Odbor za oskrbo z elektriko, plinom in vodo ter komunalne dejavnosti, Odbor za proizvodnjo kovinskih izdelkov, strojev in naprav, Odbor za proizvodnjo kovinskih materialov, Odbor za proizvodnjo in obdelavo lesa, Odbor za proizvodnjo tekstila in usnja, Odbor za kemično industrijo in rudarstvo ter Odbor za kmetijstvo in proizvodnjo živil.

Konfederacija sindikatov 90 Slovenija povezuje različne samostojne sindikate dejavnosti v zasebnem in javnem sektorju, poklicne sindikate in regionalno organizirane sindikalne organizacije. Sindikat deluje neodvisno od političnih strank in ne glede na politično, nacionalno ali versko pripadnost svojih članov. Sindikalna organizacija sodeluje s sindikati sosednjih držav, zlasti na področju zaposlovanja in usklajevanje ekonomskih in socialnih standardov. Konfederacija sindikatov 90 je član med regijskega sindikalnega sveta za

Furlanijo – Julijsko krajino in Slovenijo. Preko te organizacije je konfederacija povezana tudi z Evropsko konfederacijo sindikatov (K-90 2010).

Slovenska zveza sindikatov Alternativa (Alternativa 2010) je samostojna in demokratična interesna organizacija. Namen delovanja je zastopanje, uveljavljanje in varovanje interesov svojih članov. Deluje po načelu solidarnosti in vzajemnosti. So neodvisni od političnih strank. V organizacijo se združujejo oziroma včlanjujejo posamezni sindikati in posamezniki. Delujejo samostojno oziroma, kadar je to potrebno, v sodelovanju z drugimi sindikati. Povezujejo se tudi mednarodno saj sodelujejo s številnimi sorodnimi sindikati v Evropi. Na kongresu, marca 2010, so sprejeli program dala do leta 2015.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS 2010) je prostovoljna in demokratična organizacija. Deluje neodvisno od političnih strank. Združuje 23 sindikatov dejavnosti iz celotne Slovenije. Ima več kot 300.000 članov zasebnega in javnega sektorja. ZSSS članom zagotavlja brezplačno pravno pomoč in drugo strokovno pomoč. Sindikat ima priznano reprezentativnost za večino kolektivnih pogodb, aktivno pa sodeluje tudi v ekonomsko socialnem svetu, kjer skupaj z delodajalci in vlado, usklajujejo predloge zakonov in drugih dokumentov. Svoje cilje dosegajo s pogajanjem, dogovori, stavkami ali množičnimi manifestacijami. So člani Evropske konfederacije sindikatov. Slika 1 prikazuje organizacijsko shemo ZSSS.

Slika 1: Organizacijska shema Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Vir: ZSSS 2010.

Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost (Solidarnost 2010) je samostojna, neodvisna in demokratična organizacija, ki zastopa, uveljavlja in varuje interese svojih članov. Deluje po načelu solidarnosti »vsi za enega, eden za vse« in vzajemnosti. Sindikalna organizacija je neodvisna od političnih strank in organov oblasti. Sindikati se zavzemajo za spoštovanje mednarodnega načela sindikalne svobode, ki zagotavlja prostovoljno ustanovitev sindikata ter prostovoljni pristop ali izstop iz katerega koli sindikata.

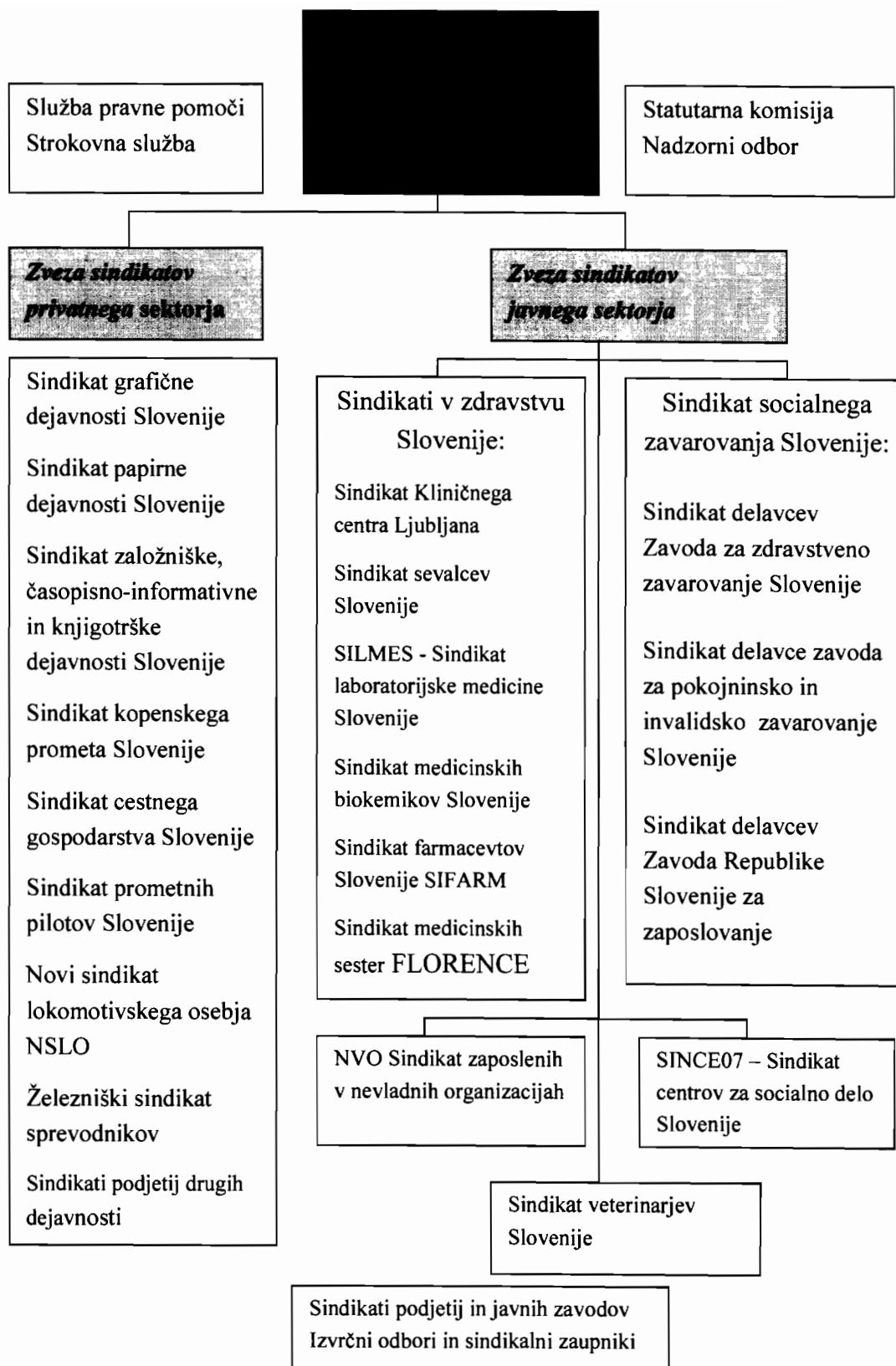
Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije (KSJS 2010) je bila ustanovljena februarja 2006 v Ljubljani. Na prvem kongresu so sprejeli Statut in resolucijo o programskih usmeritvah, ki določata, da bo delovanje konfederacije temeljilo na načelih solidarnosti, medsebojnega sodelovanja, izhajajoč iz temeljnih dokumentov Evropske unije, Mednarodne organizacije dela, Evropske socialne listine in Ustave Republike Slovenije. Januarja 2007 se KSJS Slovenije pridružil še Sindikat delavcev v pravosodju Slovenije. KSJS Slovenije šteje v sedmih reprezentativnih sindikatih skupno 73.421 članov.

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam (Pergam 2010) je bila ustanovljena junija 1991. Ustanovitelji konfederacije so bili: Sindikat papirne dejavnosti Slovenije, Sindikat grafične dejavnosti Slovenije, Sindikat založniške dejavnosti Slovenije, Sindikat časopisno-informativne dejavnosti Slovenije in Poklicni sindikat vzdrževalcev. V Pergam so iz leta v leto pristopali novi sindikati. Pergam je samostojna, nestrankarska, interesna organizacija delavcev, ki zastopa, uveljavlja in varuje interese svojih članov. Sindikat je organiziran na območju Republike Slovenije kot zveza. Predstavniki sindikata so zastopani v vseh pomembnih institucijah države in Evropske unije, kjer je članstvo partnersko sestavljeno.

Oblike organiziranja sindikalne organizacije Pergam so:

- sindikalni zaupnik,
- sindikat pri posameznem delodajalcu,
- poklicni sindikat,
- sindikat dejavnosti,
- Zveza sindikatov privatnega sektorja – Pergam,
- Zveza sindikatov javnega sektorja – Pergam,
- interesne oblike organiziranja in povezovanja.

V sliki 2 prikazujem organizacijsko shemo in najpomembnejše organe Pergama.

Slika 2: Organizacijska shema Kongres sindikatov Slovenije Pergam

Vir: PERGAM 2010.

2.2.2 Razlika med sindikati v gospodarstvu in javnem sektorju

Sindikati v zasebnem in javnem sektorju skušajo kar najbolj intenzivno lobirati pri zakonodajni oblasti za sprejemanje zakonodaje, ki bo ugodna za njih (Lenart 2002, 34). Ker pa država predstavlja zakonodajno in izvršno oblast, se pri sindikatih v javnem sektorju, država pojavi v dveh vlogah. Odnosi med sindikati v javnem sektorju so posebni ter so v temeljih različni od odnosov v zasebnem sektorju. Sindikati v javnem sektorju zaradi politične občutljivosti, moči oblikovanja javnega mnenja in pomembnosti dela, ki ga opravljajo njihovi člani (na primer zdravniki), mnogokrat lobirajo pri delodajalcih. Sindikati v javnem sektorju dosežejo podporo javnosti in na ta način vršijo pritisk na delodajalce in vlado. Sindikati se zavedajo dejstva, da ima vlada mandat in mora skrbeti za svojo politično prihodnost. Prevelika zaostrovanja s sindikati pa jo lahko pripeljejo do izgube oblasti.

V zasebnem sektorju (Lenart 2002, 34) pa navedenega praktično ni. Sindikati se z delodajalci pogajajo ali pa stavkajo proti njim. Managerji so odgovorni predvsem za dobiček podjetja in za zadovoljstvo lastnikov, zato se lahko s sindikati pogajajo bolj direktno in samozavestno.

Velika razlika v delovanju sindikatov zasebnega in javnega sektorja je tudi v tem, da se sindikati v gospodarstvu, zaradi ekonomske krize in slabih razmer, mnogokrat srečajo z odpuščanji delavcev ali celo množičnim odpuščanji ter stečajji, medtem ko v javnem sektorju teh težav praktično ne poznajo (Lenart 2002, 34).

Med sindikati (Pirc 2006) prihaja do rivalstva in sporov, kar pa najbolj škodi delavcem. Navedeno je bolj značilno za javni sektor. V interesu delavcev lahko nastopajo le sindikati, ki so medsebojno povezani in nikakor ne sindikati, ki so med seboj sprti. Če sindikati niso enotni, se njihova pogajalska moč samodejno zmanjša, s tem pa poveča moč delodajalca.

Razlika med sindikati v javnem in zasebnem sektorju je tudi v tem, da je razdrobljenost sindikatov v javnem sektorju mnogo večja, kot pri sindikatih zasebnega sektorja. Imamo številne poklicne sindikate, mnogo sindikatov dejavnosti in praktično nekaj sindikalnih konfederacij, ki delujejo na področju javnega sektorja.

2.3 Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije – KSJS Slovenije

KSJS Slovenije (KSJS 2010) je bila ustanovljena februarja 2006, s podpisom akta o ustanovitvi s strani: Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije, Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije (SZSVS), Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije, Policijskega sindikata Slovenije in Neodvisnega sindikata delavcev ljubljanske univerze.

Sindikati ustanovitelji so konfederacijo ustanovili z namenom skupnega zavzemanja za boljši socialni in materialni položaj javnih uslužbencev, za spoštovanje človekovih pravic, varovanje poklicnih in sindikalnih pravic članstva ter skupno nastopanje v organizacijah in predstavniških organih na državni ravni. Statut in resolucija o programskih smernicah določata, da delovanje konfederacije temelji na načelih solidarnosti, medsebojnega sodelovanja, izhajajoč iz temeljnih dokumentov Evropske unije, Mednarodne organizacije dela, Evropske socialne listine in Ustave Republike Slovenije. Januarja 2007 se je KSJS Slovenije pridružil še Sindikat delavcev v pravosodju Slovenije.

KSJS Slovenije se je konstituirala na ustanovnem kongresu, marca 2006, kjer so sprejeli Statut konfederacije, Resolucijo o programskih smernicah, Resolucijo o uveljavitvi novega plačnega sistema v javnem sektorju ter izvolili predsedstvo in predsednika. Predsedstvo je maja 2006 imenovalo generalnega sekretarja¹.

Konfederacija je, marca 2007, na svojem drugem kongresu sprejela program do leta 2010, Stališča o plačnem sistemu za javne uslužbence, Resolucijo o kakovosti javnega šolstva in zdravstva. Za predsednika, za obdobje do 2010, so izvolili Branimirja Štruklja

Na 3. kongresu, aprila 2010, je konfederacija sprejela »Program do leta 2014« in resoluciji »Za krepitev javnih storitev in ohranitev socialnega položaja zaposlenih« ter »Dodatno pokojninsko zavarovanje za javne uslužbence«. Na kongresu so za predsednika ponovno izvolili Branimirja Štruklja (mandatno obdobje do leta 2014). Septembra 2006 je sindikat združeval 73.421 članov (preglednica 1).

Preglednica 1: Število članov KSJS Slovenije po sindikatih

Sindikat	Število članov
Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije	39.127
Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije	17.718
Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije	8.068
Policijski sindikat Slovenije	6.099
Neodvisni sindikat delavcev ljubljanske univerze	1.328
Sindikat delavcev v pravosodju Slovenije *	825
Sindikat javnih uslužbencev Slovenije	256
Skupaj - KSJS Slovenije	73.421

* število članov januar 2007

Vir: KSJS 2010.

← Ni zanke (uporabite v celotni matriki)

¹ Generalni sekretar je z delom pričel junija 2006.

2.4 Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije

SZSVS (SZSVS 2011) se je, decembra 1990, na izredni skupščini, odločil za samostojno, nadstrankarsko in stanovsko pot. Svoje poglede v prihodnost je SZSVS opredelil v programskih usmeritvah in v statutu, ki opredeljuje organiziranost in način delovanja sindikata. Sindikat je na podlagi Zakona o reprezentativnosti sindikatov, z odločbo MDDSZ, postal reprezentativni panožni sindikat v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva ter obveznega socialnega zavarovanja. SZSVS je član »Public Services International«, svetovnega sindikalnega združenja javnega sektorja.

Sindikat ZSVS (prav tam) je organiziran kot enovita sindikalna organizacija na območju države. Zaradi lažjega zadovoljevanja ožjih interesov, racionalnega in optimalnega delovanja, deluje v naslednjih organizacijskih oblikah dela (prav tam):

- sindikalna organiziranost delavcev v zavodih in drugih organizacijah,
- izjemoma po enotah, ožjih dejavnostih v zavodu, ali drugih oblikah, ki jih potrdi republiški odbor sindikata,
- v konferencah dejavnosti, opredeljenih v statutu.

Sindikalna organiziranost v zavodih je organiziranost članov sindikata v organizacijah kjer delajo. Člani sindikata na občnem zboru sprejmejo načrt dela in izvolijo predsednika sindikata zavoda, člane izvršilnega odbora in člane nadzornega odbora.

Sindikati zavodov so organizirani v *konference sindikatov* dejavnosti, in sicer (SZSVS 2011):

- konferenca sindikatov bolnišnic,
- konferenca sindikatov centrov za socialno delo,
- konferenca sindikatov lekarn,
- konferenca sindikatov socialnih zavodov,
- konferenca sindikatov zavodov za zdravstveno varstvo in IVZ,
- konferenca sindikatov zdravilišč,
- konferenca sindikatov zdravstvenih domov,
- konferenca delavcev pri virih ionizirajočega sevanja,
- konferenca sindikatov v dejavnostih, ki so po naravi dela povezani z dejavnostjo zdravstva in socialnega varstva,
- konferenca sindikatov varstveno delovnih centrov in socialnovarstvenih zavodov za usposabljanje,
- konferenca sindikatov obveznega socialnega zavarovanja.

Konferenco sindikatov dejavnosti sestavljajo predsedniki sindikata iz zavoda določene dejavnosti. Konferenca sindikatov dejavnosti sprejme program interesnega delovanja in skrbi za organizirano delovanje članstva.

Predsedniki sindikatov zavodov, ki sestavljajo konferenco sindikatov dejavnosti, izmed sebe izvolijo predsednika in podpredsednika, ki v odsotnosti nadomešča predsednika.

Na državni ravni ima sindikat naslednje organe (SZSVS 2011):

- kongres,
- republiški odbor,
- izvršilni odbor,
- predsednik,
- generalni sekretar,
- podpredsednik sindikata,
- konferenca sindikatov dejavnosti,
- nazorni odbor,
- komisija za statutarna vprašanja in pritožbe.

Sindikati ZSVS ima strokovno službo, ki za sindikat opravlja strokovna dela za izvedbo programov organizacije, organizira in vodi usposabljanje sindikalnih zaupnikov in drugih funkcionarjev, pripravlja strokovne predloge in rešitev, nudi pravno pomoč članom in opravlja druga opravila.

3 ELEKTRONSKO POSLOVANJE

3.1 Opredelitev in razvoj elektronskega poslovanja

Elektronsko poslovanje (e-poslovanje) (Groznik, Trkman in Lindič 2009, 1) je opredeljeno v Zakonu o elektronskem poslovanju (ZEPEP–UPB1 2004), kot poslovanje v elektronski obliki na daljavo z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) in uporabo elektronskega podpisa v pravnem prometu, kar vključuje tudi elektronsko poslovanje v sodnih, upravnih in drugih podobnih postopkih. Opredelitev e-poslovanja (Toplišek 1998, 4), ki zajema zgolj elektronski prenos podatkov je, preozka saj vključuje tudi organizacijo dela. Pojem izhaja iz angleškega izraza »electronic commerce« (EC). Nastal je v trgovini in industriji in obsega: način dela, vsebine poslovanja (neomejene možnosti od blaga, storitve, plačevanje ...) in skupine udeležencev (glavne tri: podjetja (proizvajalci), javne službe/država in posamezniki – potrošniki). Poslovanje poteka znotraj teh skupin in med njimi. »E-business« (Jerman 2001, 13) je izraz, ki se danes vse pogosteje uporablja za e-poslovanje, saj bolje odraža vsebino, ki obsega veliko več, kot le izmenjavo računalniških podatkov (RIP) in delovanja spletne trgovine. Vse, kar danes delamo v sklopu svoje poslovne dejavnosti s pomočjo računalniških aplikacij in računalniških omrežij, imenujemo e-poslovanje. V širšem smislu e-poslovanje vključuje uporabo vseh oblik IKT v poslovnih odnosih. E-poslovanje (Sulčič in Lesjak 2001, 3) je način poslovanja, ki za odvijanje uporablja IKT. Pokriva področje izmenjave najrazličnejših podatkov, sporočil, oglaševanja, tržnega raziskovanja, založništva, prodaje in nakupa blaga/storitev, plačevanja finančnih prenosov, tudi skupne uporabe baz podatkov ipd.

Razvoj e-poslovanja (Jerman 2001, 13) se je začel z razvojem računalniških omrežij, interneta in združevanjem IKT ter razvojem standarda za računalniško izmenjavo podatkov. V sedemdesetih letih (prav tam) se je, s pojavom elektronskih finančnih prenosov med bankami, preko varnih zasebnih omrežij, spremenil način poslovanja na finančnem trgu. V zgodnjih osemdesetih letih (prav tam) se je e-poslovanje razširilo v okviru podjetij v obliki sistemov za prenos datotek, računalniške izmenjave podatkov in elektronske pošte. V zgodnjih devetdesetih (prav tam) letih so sistemi za izmenjavo sporočil postali sestavni del računalniških sistemov in omrežij in s tem so nastali temelji računalniškega poslovanja pri delu. Devetdeseta leta (prav tam) so z razvojem interneta ter s pojavom svetovnega spleta na internetu prinesla preobrat, ki je sprožil razvoj e-poslovanja, ki smo mu priča danes. E-poslovanje (prav tam) danes poteka po različnih zaprtih in odprtih sistemih. Med zaprte sisteme (prav tam) uvrščamo intranet omrežje, ki deluje znotraj enega podjetja in ekstranet, ki povezuje več intranetov v širše, le ožjemu krogu poslovnih parterjev, dostopno omrežje. Ekstranet omrežja so relativni zaprta in varna omrežja. Najpogostejša oblika odprtih oziroma javnih sistemov je omrežje internet (prav tam). Na internetu je na voljo veliko različnih

storitev, ki se uporabljajo v e-poslovanju. Najbolj znane in razširjene so elektronska pošta, prenos datotek, svetovni splet in videokonference.

V Sloveniji (SURS 2011) internet največ uporablja, po podatkih iz prvega četrtertletju leta 2010, v starosti od 10 do 74 let, za pošiljanje in prejemanje e-pošte 59 % oseb in za iskanje informacij, blaga in storitev 56 % oseb. Le 20 % oseb uporablja internet za prodajo blaga in storitev.

Glavna razlika med intranetom in internetom je v namenu uporabe (SERS 2011). Intranet namenjen uporabi znotraj podjetja, torej zaposlenim, zunanjim sodelavcem in tudi poslovnim partnerjem za dostop do podatkov, dokumentov in medsebojnemu komuniciranju. Internet namenjen posredovanja informacij vsem. Namenjen je predstavitvi podjetij in posameznikov ter tudi prodaji izdelkov in storitev. Razlika je tudi v načinu dostopa. Do predstavitev na internetu lahko dostopajo vsi, medtem ko ima intranet običajno omejen dostop in je namenjen ožji skupini uporabnikov.

3.2 Oblike in vrste elektronskega poslovanja

Glede na medsebojno sodelovanje udeležencev e-poslovanja, ločimo tri glavne vrste e-poslovanja (Jerman 2001, 17):

- podjetje – podjetje (B2B),
- podjetje – potrošnik (B2C),
- javna in državna uprava – javnost in ljudstvo (tako podjetja B2G kot posamezniki C2G).

E-poslovanje s končnimi porabniki (B2C) zajema v glavnem področja, ki temeljijo na poslovanju z uporabo internetnih spletnih strani. Potrošniku omogočajo poslovanje s podjetji preko domačega računalnika, torej od bančništva in nakupovanja do izobraževanja in dela. Enako velja za poslovanje med podjetji (B2B). Pri e-poslovanju državne uprave ločimo njeno poslovanje s podjetji (registriranje vozil, davčnih napovedi ...), to je poslovanje B2G in poslovanju s prebivalci (dohodnina, izdaja izpiskov iz rojstne matične knjige ...) – poslovanje C2G. Prav poslovanje državne uprave s prebivalci je eno zahtevnejših področij (Kovačič 2009, 55).

K navedenemu (Kovačič 2009, 55) je treba dodati še e-poslovanje:

- med potrošniki (angl. Consumer to Consumer, C2C) – interakcija potrošnikov, ki na elektronski način komunicirajo (npr. forumi) ali poslujejo (npr. spletne dražbe), in
- znotraj javne oziroma državne uprave (angl. Government to Government, G2G) – npr. spremljanje podatkov o realizaciji proračuna Republike Slovenije.

Glede vrst e-poslovanja (Toplišek 1998, 15–21), je bolje uporabiti izraze, ki takšno poslovanje označujejo bolj funkcionalno, kot na primer:

- elektronsko trgovanje,
- elektronsko bančništvo,
- elektronski finančni prenosi in elektronski plačilni promet,
- elektronsko borzništvo,
- storitve na daljavo,
- elektronsko poslovanje na domu,
- informacijski avtomati – kioski,
- elektronsko založništvo,
- elektronsko zavarovalništvo,
- informacijske storitve elektronskega poslovanja,
- delo na daljavo,
- študij na daljavo,
- elektronsko poslovanje državnih in javnih služb,
- sestavljene oblike elektronskega poslovanja.

Nemogoče bi bilo naštetih vse oblike, v katerih se pojavlja e-poslovanje, saj dnevno nastajajo nove oblike. Razen tega so nekatere vrste e-poslovanja splošne, kar pomeni, da se kot oblika dela uporabne na katerem koli področju.

3.3 Prednosti in slabosti elektronskega poslovanja

Dostopnost IKT ter internetnih storitev je širšemu krogu uporabnikov povzročila razmah e-poslovanja. Prednosti in slabosti e-poslovanja so neločljivo povezane s prednostmi in slabosti svetovnega omrežja. E-poslovanja ima, kot vsako poslovanje, prednosti in slabosti (Nahtigal 2010, 16–18).

Prednosti e-poslovanja (prav tam):

- *Tehnologija je dostopna vsem* – za e-poslovanja potrebujemo: osebni računalniki in drugo računalniško opremo, dostop do interneta, omrežja, pregledovalnik spletnih strani, spletni strežnik, poslovne računalniške rešitve ... in večino tega je danes dostopno vsakomur.
- *Dostop do interneta je univerzalen* – do interneta in s tem do e-poslovanja, lahko dostopajo uporabniki iz večine držav, čeprav se dostop med državami razlikuje (različna infrastruktura, različna hitrost povezljivost, zanesljivost in cena).
- *Globalni prosti trg* – trženje na internetu je sinonim za globalni prosti trg, brez monopolov in velikih korporacij ali držav. Pomembne pa so blagovne znamke (npr. Google), ki predstavljajo pomemben tržni delež na tem področju.

- *Veliko tržnih niš* – možnosti veliko različnih virov zaslužka: od prodaje ali najema izdelkov in storitev, uporabe določenih virov, provizij, oglaševanja ... Prednost imajo prvi in bolj iznajdljivi (npr. spletna trgovina Bolha).
- *Rušenje tradicionalnih meja* – ni več prostorskih in časovnih mej. V poslovnem svetu se je ustvarila nova virtualna skupnost potrošnikov in ponudnikov.
- *Nižji stroški* – e-poslovanje omogoča nižanje stroškov predvsem v naslednjih elementih poslovanja:
 - Nizki začetni stroški – vsak podjetnik lahko prične poslovati s pomočjo spletne strani in z dokaj nizkimi začetnimi stroški. Potrebuje le računalniško opremo in programe ter dostop do interneta.
 - Nižji stroški dela – e-poslovanje odpravlja probleme povečanja števila prodajalcev v primeru povečanja prodajnih zmogljivosti in ob tem ne povzroča nobenih dodatnih stroškov.
 - Hitrejša korespondenca – hitrejšo pošiljanje naročil, računov, prometnih in ostalih dokumentov.
 - Manjši obseg zalog in večja izraba skladiščnih zmogljivosti.
 - Možnost neposrednega naročanja in odprava časovno zamudnega ročnega izpolnjevanja naročil.
 - Pred nakupom je možna hitra primerjava cene in kakovosti proizvoda.

Slabosti e-poslovanja (prav tam):

- *Varnost* – uporabnikov imajo pomisleke glede sistema varnosti oziroma zaščite podatkov, kar predstavlja trenutno največjo oviro za večji razmah e-poslovanja,
- *Tehnične pomanjkljivosti* – izpadi omrežja zaradi preobremenitve infrastrukture ali pojava virusov. Internet ni popolnoma varen medij, zato obstajajo možnosti, da se pomembni podatki namerno ali nenamerno znajdejo v napačnih rokah. Problem je lahko tudi nezadostna infrastruktura in stroški za nabavo specializirane opreme za e-poslovanje,
- *Netehnične pomanjkljivosti* – nerešena pravna vprašanja in nedorečeni standardi. Pomembna težava je pomanjkanje pravne zaščite, kot tudi nerazumevanje in nepoznavanje zakonov, ki obravnavajo pravno ureditev e-poslovanja. Marsikdo je še vedno prepričan, da je e-poslovanje drago in tvegano.

4 UPORABA IKT TEHNOLOGIJE V SINDIKATU ZDRAVSTVA IN SOCIALNEGA VARSTVA SLOVENIJE PRI SINDIKALNEM DELOVANJU

4.1 Predstavitev vzorca raziskave

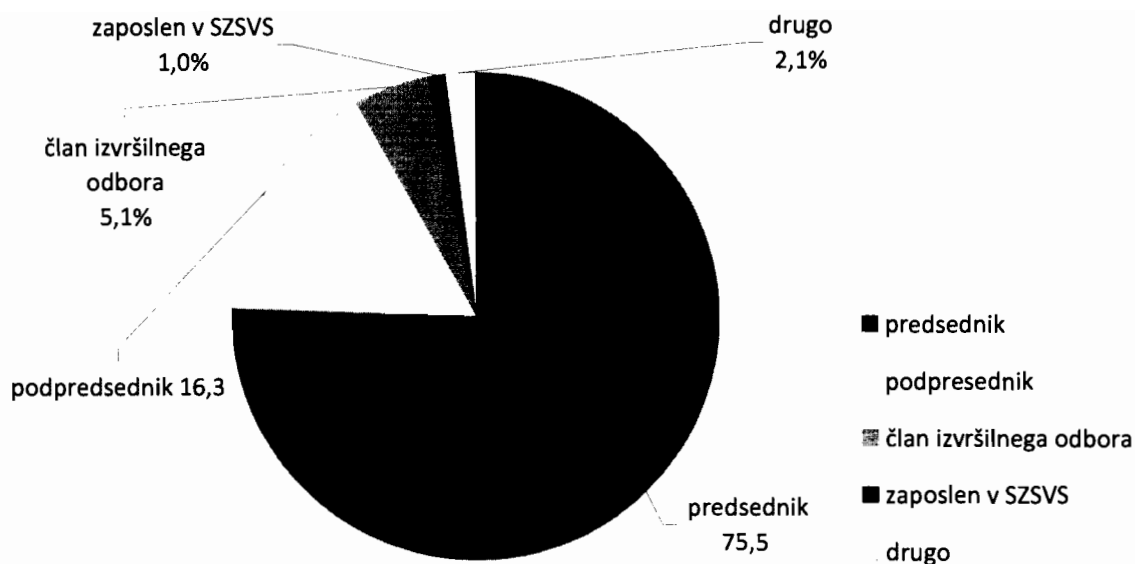
Raziskava uporabe IKT v sindikatu je potekala s pomočjo anketnega vprašalnika. Večina anketnih vprašalnikov (90 %) je bila razdeljena, in tudi vrnjena, na izobraževalnem seminarju, ki je potekal 21. 10. 2010 v Ljubljani. Preostale ankete so bile posredovane osebno. Anketiranje se je zaključilo 31. 10. 2010. Anketa je bila posredovana predstavnikom Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije (v nadaljevanju sindikat) in sicer: predstavnikom sindikatov zavodov, predsednikom sindikatov zavodov, funkcionarjem sindikata in zaposlenim v sindikatu. Vrnjenih smo dobili 98 anket, kar predstavlja 37,5 % odziv.

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz treh delov. Prvi del vprašalnika je vseboval vprašanja vezana na vlogo anketirancev v sindikatu, drugi del pa se je nanašal na vprašanja o uporabi IKT in pogostosti uporabe IKT. V tretjem delu smo zajeli osebne podatke anketirancev.

Anketni vprašalnik je vseboval zaprta in polodprta vprašanja. Pri zaprtih vprašanjih smo uporabili uravnoteženo Likertovo (4. in 6. stopenjsko) lestvico, kjer oceni 4 oziroma 6 pomenita najvišjo vrednost, ocena 1 pa najnižjo vrednost.

Med anketiranci je bilo 28,6 % moških. Povprečna starost anketiranih je bila 44,8 leta. Polovica anketirancev (50 %) ima srednjo izobrazbo, 26,6 % pa visokošolsko ali univerzitetno izobrazbo. Slaba desetina (9,2 %) anketirancev ima nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo ali višjo strokovno oziroma višješolsko izobrazbo. Med anketiranci ima 2,0 % anketirancev zaključen magistrski, 1,0 % pa specialistični študij.

Pri vprašanju o vlogi anketirancev v sindikatu (slika 3), jih je kar 75,5 % odgovorilo, da opravljajo funkcijo predsednika sindikata zavoda.

Slika 3: Vloga v sindikatu

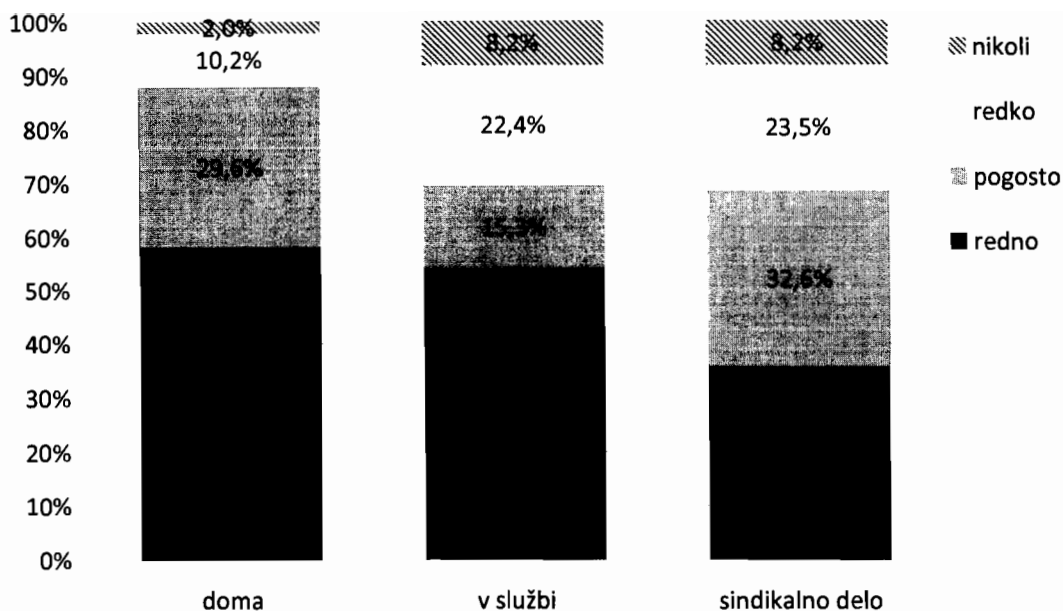
Večina anketirancev (83,5 %) predstavlja sindikat, ki vključuje do 100 članov. Samo 1 % anketirancev predstavlja večji sindikat (s 700 do 800 članov). Preglednica 2 prikazuje porazdelitev po številu članov sindikata, ki ga predstavljajo anketiranci.

Preglednica 2: Porazdelitev po številu članov ki ga predstavljajo anketirani

Število članov sindikata, ki ga predstavlja anketiranec	Delež anketirancev
od 0 do vključno 100	83,5 %
od 100 do vključno 200	9,3 %
od 200 do vključno 300	1,0 %
od 300 do vključno 400	3,1 %
od 400 do vključno 500	2,1 %
od 500 do vključno 600	/
od 600 do vključno 700	/
od 700 do vključno 800	1,0 %

4.2 Pregled uporabe IKT

Uporabo IKT smo preverjali z vprašanji na 4-stopenjski lestvici, kjer je ocena ena pomenila, da nikoli ne uporabljajo predlagane tehnologije, ocena štiri pa je pomenila redno uporabo. Odgovore prikazujem na sliki 4.

Slika 4: Uporaba računalnika z dostopom do interneta

Analiza odgovorov o uporabi računalnika z dostopom do interneta doma je pokazala, da večina anketirancev (87,8 %) računalnik doma uporablja pogosto ali redno. Le 2,0 % anketirancev računalnik z dostopom do interneta, doma, nikoli ne uporablja.

Odgovori pri vprašanju o uporabi računalnika z dostopom do interneta v službi nam kažejo, da 54,1 % anketirancev redno uporablja računalnik z dostopom do interneta v službi, kar je primerljivo deležu uporabnikov doma (58,2 %). Zanimivo pa je, da je delež anketirancev, ki v službi ne uporablja računalnika višji (8,2 %) od deleža ne uporabnikov doma (2,0 %).

Analiza odgovorov o vprašanju pogostosti uporabe računalnika za sindikalno delo, nam pokaže, da 35,7 % anketirancev redno uporablja računalnik za sindikalno delo in, da 8,2 % anketirancev računalnika nikoli ne uporablja za sindikalno delo.

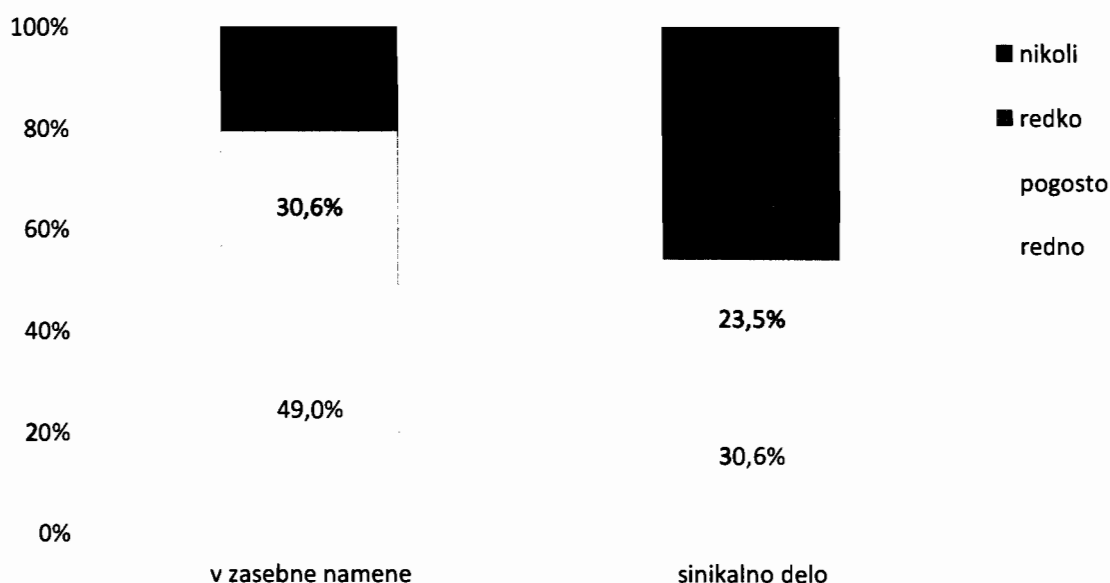
Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti ali imajo anketiranci možnost uporabljati tudi drugo IKT opremo – na primer prenosni računalnik, tiskalnik, skener in drugo. Vprašani so lahko označili več naprav. Podatki so pokazali, da ima 61,2 % anketirancev možnost ugrabljati prenosni računalnik ter da imajo skoraj vsi anketiranci (94,9 %) možnost uporabljati tiskalnik. Pri točki drugo, so anketiranci navajali uporabo: »multifunkcijskih« naprav,² slušalk, zvočnikov, mikrofonov, kamer, USB ključev in snemalnih naprav (preglednica 3).

² Naprava združuje tiskalnik, fotokopirni stroj, skener in fax.

Preglednica 3: Uporaba IKT opreme

Možnosti uporabe IKT opreme	Delež anketirancev
Tiskalnik	94,9 %
Prenosni računalnik	61,2 %
Skener	55,1 %
Digitalni fotoaparati	46,9 %
CD pekač	37,7 %
Projektor	28,6 %
Drugo	14,3 %

V nadaljevanju nas je zanimala pogostnost uporabe e-pošte v zasebne in sindikalne namene. Anketiranci so imeli na voljo 4-stopenjsko lestvico, pri čemer je ocena 4 pomenila redno uporabo, ocena 1 pa nikoli.

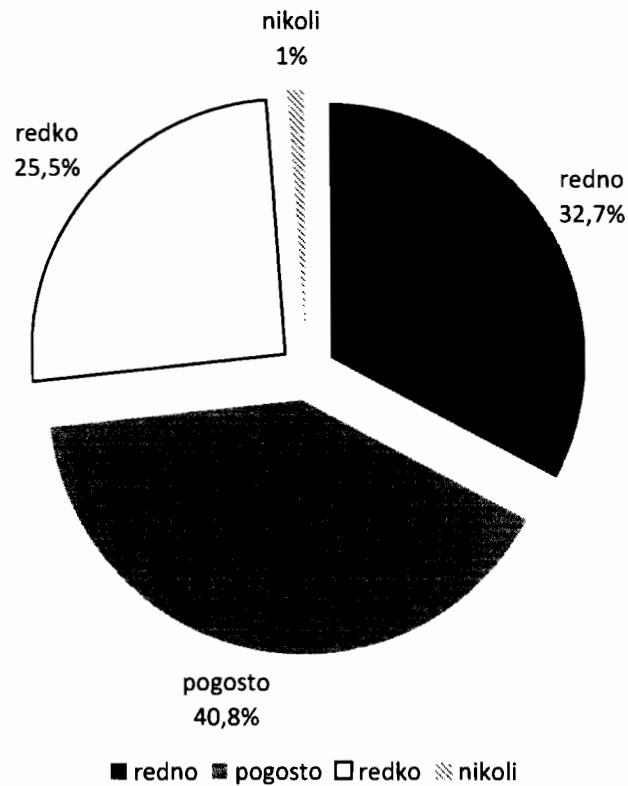

Slika 5: Uporaba e-pošte

E-pošto v zasebne namene redno uporablja 49 %, pogosto pa 30,6 % anketirancev. Za sindikalno delo e-pošto redno uporablja le 30,6 % anketirancev, pogosto pa 23,5 % anketirancev. Podatke prikazujemo v sliki 5.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimala uporaba intraneta. Rezultati kažejo, da večina anketirancev intraneta ne uporablja – skoraj polovica anketirancev (48 %) intraneta nikoli ne uporablja, redko pa uporablja četrtina (24,5 %) anketirancev. Intranet pogosto ali redno uporablja le 27,5 % anketirancev.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimala pogostnost uporabe interneta za iskanje informacij, zakonov in drugih gradiv za sindikalno delo.

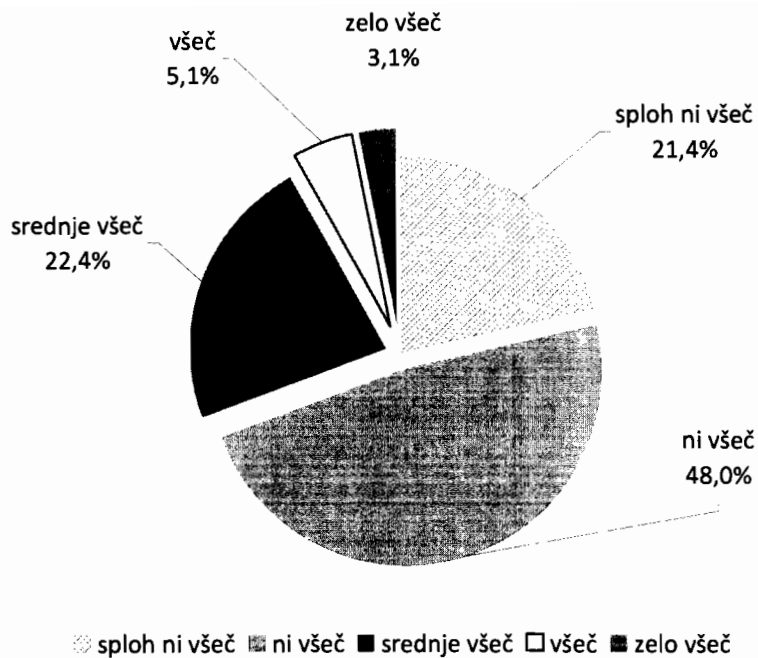
Slika 6: Uporaba interneta za sindikalno delo

Analiza odgovorov pokaže, da 40,8 % anketiranih pogosto uporablja internet za iskanje informacij, zakonov in drugih gradiv za sindikalno delo in, da le 1 % interneta nikoli ne uporablja (slika 6).

Pri naslednjih dveh vprašanjih nas je zanimala pogostost obiska spletne strani sindikata in ocena spletne strani. Anketiranci so podali odgovore na 5-stopenjski lestvici, pri čemer je ocena 5 pomenila zelo všeč, ocena 1 pa sploh ni všeč.

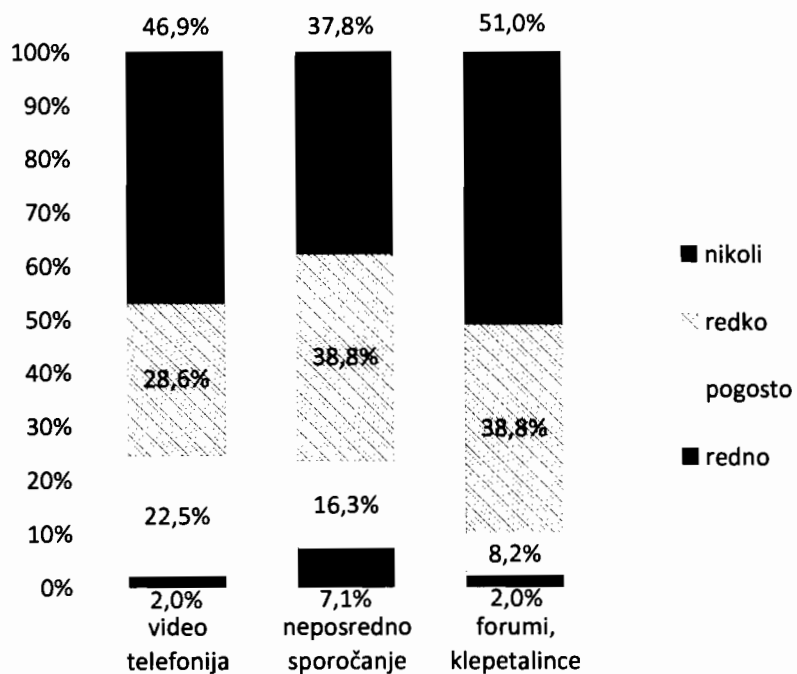
Pri vprašanju, ki se je nanašalo na obiskanost spletne strani sindikata nas je zanimalo, kolikokrat so jo anketiranci obiskali v zadnjih 14 dnevih. Desetina anketirancev (10,3 %) spletne strani, v zadnjih dveh tednih, ni obiskala. Ostali pa so jo v povprečju obiskali 4,2 krat. Podatek kaže na slabo obiskanost spletne strani sindikata. Navedeno potrjuje tudi ocena spletne strani, ki so jo anketiranci podali v odgovorih na naslednje vprašanje. Povprečna ocena, na 5 stopenjski lestvici,³ znaša 2,2. Iz navedenega in podatkov iz slike 7 je moč sklepati, da večina anketiranih ni zadovoljna z spletno stranjo sindikata.

³ 1 = ni všeč, 5 = zelo všeč

Slika 7: Ocena spletne strani

Pri naslednjem sklopu vprašanj nas je zanimalo, ali in, kako pogosto anketiranci uporabljajo internet in internetne storitve. Na voljo so imeli 4-stopenjsko lestvico, pri čemer je ocena 4 pomenila redno uporabo, ocena 1 pa nikoli.

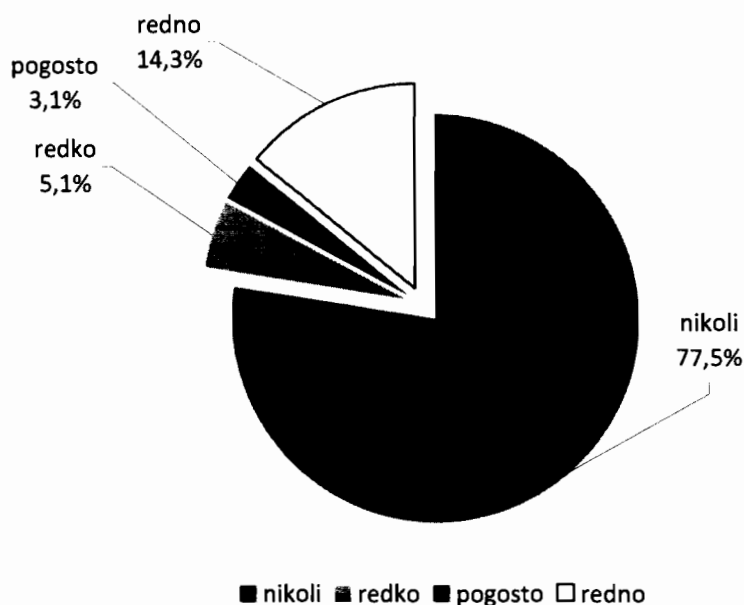
Slika 8: Uporaba interneta

V prvem vprašanju v tem sklopu nas je zanimala pogostost uporabe interneta za video telefonijo s spletno kamero, v zasebne namene. Presenetil nas je podatek, da to storitev uporablja samo 2 % anketirancev. Skoraj polovica anketirancev (46,9 %) te storitve ne uporablja nikoli. Podatke prikazujemo v sliki 8.

V naslednjem vprašanju v tem sklopu nas je zanimalo, kako pogosto anketiranci uporabljajo programe za neposredno sporočanje kot so MSM, klepetalnice in Skype. Analiza odgovorov nam je pokazala, da večina (76,6 %) anketirancev teh programov ne uporablja ali pa uporablja redko. Podrobnosti so razvidne iz slike 8.

Zadnje vprašanje v tem sklopu se je nanašalo na sodelovanje v spletnih forumih in klepetalnicah. Podatki so pokazali, da polovica anketirancev (51 %) v spletnih forumih in klepetalnicah ne sodeluje. Le 2 % anketirancev je rednih uporabnikov spletnih forumov in klepetalnic. Podatki so razvidni iz slike 8.

Pri naslednjem vprašanju nas je zanimala pogostost uporaba e-bančništva za sindikalno delo. Anketiranci so imeli na voljo 4-stopenjsko lestvico, pri čemer je ocena 4 pomenila redno uporabo, ocena 1 pa nikoli. Kar 77,6 % anketirancev ne uporablja e-bančništva za sindikalno delo. Pričakovali bi, da je e-bančništvo bolj razširjena oblika dela pri sindikatu, saj je to cenejši in bolj racionalen način poslovanja. Slika 9 prikazuje uporabo e-bančništva za sindikalno delo.

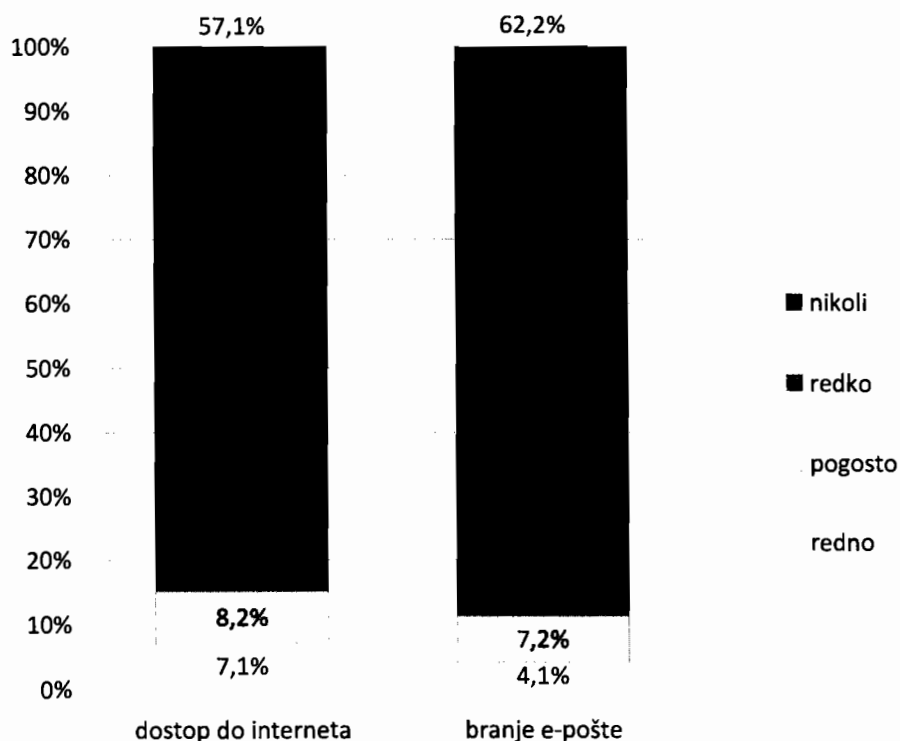
Slika 9: Uporaba e-bančništva za sindikalno delo

Preglednica 4 prikazuje odgovore anketirancev na vprašanje o uporabi socialnih omrežij, kot so Facebook, Netlog in Myspace ter pogostost obiskovanja teh omrežij. Iz podatkov je razvidno, da socialna omrežja redno obiskuje le 11,2 % anketirancev ter, da 42,9 % anketirancev teh omrežij ne obiskuje (preglednica 4).

Preglednica 4: Uporaba socialnih omrežij

Pogostost obiskovanja socialnih omrežij	Delež anketirancev
Redno	11,2 %
Pogosto	10,2 %
Redko	19,4 %
Odprt profil, vendar ga ne uporablja	10,2 %
Brez profila, pregledovanje drugih profilov	6,1 %
Ne obiskuje socialnih omrežij	42,9 %

V nadaljevanju nas je zanimala še uporaba mobilnega telefona, predvsem za dostop do interneta in za pregledovanje e-pošte. Anketiranci so imeli na voljo 4-stopenjsko lestvico, pri čemer je ocena 4 pomenila redno uporabo, ocena 1 pa nikoli.

Slika 10: Uporaba mobilnega telefona za dostop do interneta in e-pošte

Preko mobilnega telefona redno dostopa do interneta le 7,1 % anketiranih, nikoli pa več kot polovica (57,1 %) anketiranih, kar je precej pod slovenskim povprečjem, saj 39 % internetnih uporabnikov, do interneta, dostopa tudi prek mobilnih telefonov (Siol 2011).

Še nekoliko nižji so podatki pri branju e-pošte preko mobilnega telefona. Iz podatkov izhaja, da le 4,1 % anketirancev redno uporablja mobilni telefon za branje e-pošte, 62,2 % vprašanih pa mobilnega telefona za branje e-pošte nikoli ne uporablja. Podatke o uporabi mobilnega telefona za dostop do interneta in e-pošte prikazujemo na sliki 10.

V preglednici 5 prikazujemo še povprečne vrednosti in standardne odklone pogostosti uporabe računalnika in interneta. Iz preglednice 5 je razvidno, da anketiranci najpogosteje uporabljajo računalnik z internetom doma, kljub temu, da standardni odklon (1,4) kaže kar na veliko razpršenost odgovorov.

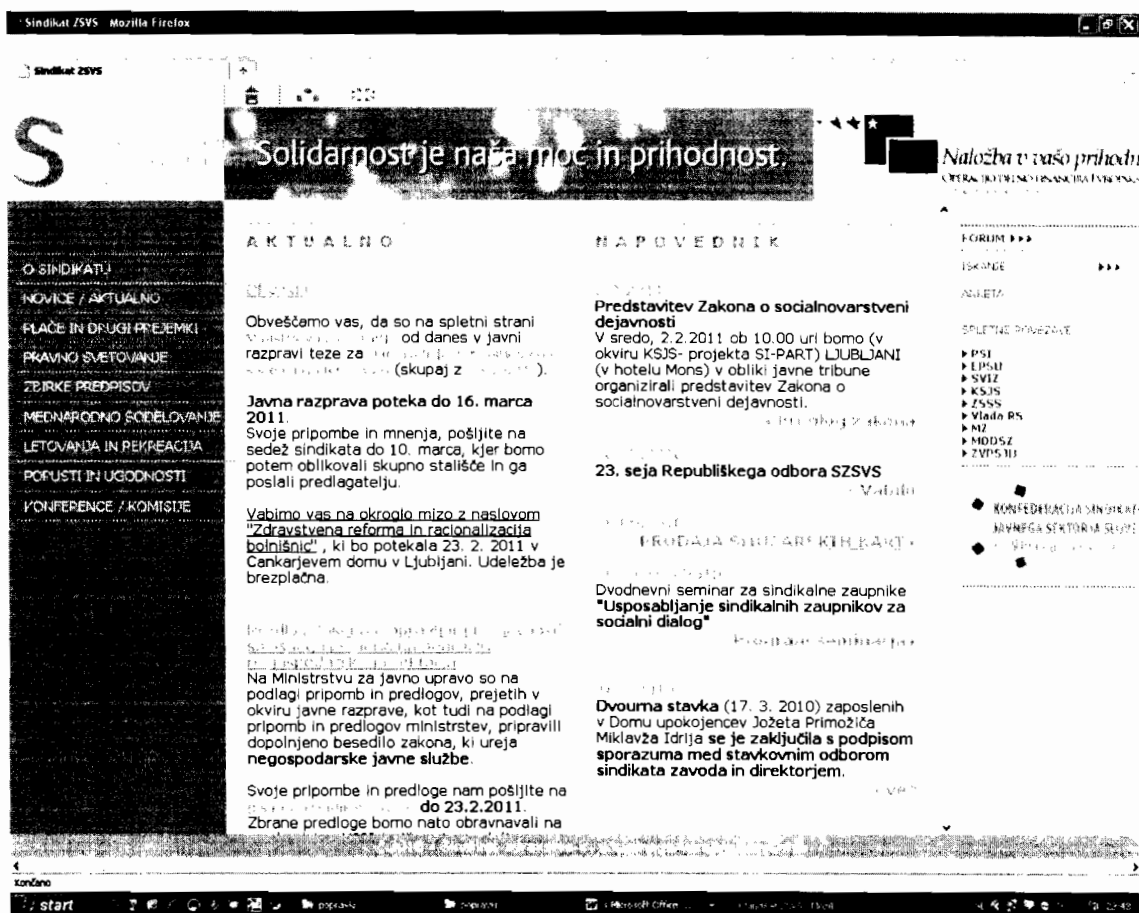
Preglednica 5: Pogostost uporabe

Spremenljivka	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Računalnika z internetom doma	3,1	1,4
Računalnika z internetom v službi	3,1	0,9
Računalnika za sindikalno delo	3,0	0,8
E-pošte v zasebne namene	3,2	0,7
E-pošte za sindikalno delo	2,7	0,8
Intraneta	2,0	1,0
Interneta za iskanje informacij, zakonov ...	3,0	0,5
Interneta za video telefonijo v zasebne namene	1,8	0,6
Programe za neposredno sporočanje	1,9	0,7
Forumov in klepetalnic na internetu	1,6	1,1
E-bančništva	1,5	0,9
Mobilnega telefona za dostop do interneta	1,6	0,7
Mobilnega telefona za dostop do e-pošte	1,5	0,5

5 POSNETEK STANJA IN IDEJNA ZASNOVA E-SINDIKATA

5.1 Posnetek stanja

Spletna stran sindikata se nahaja na strežniku podjetja Cezarus,⁴ ki je zunanji pogodbeni izvajalec sindikata. Podjetje je zadolženo za prenavo spletne strani in dodajanje vsebin strani. Spletna stran sindikata temelji na sistemu za upravljanje vsebin (angl. Content Management System – CMS) Typo3.⁵

Slika 11: Spletna stran sindikata

Vir: SZSVS 2011.

Kljub temu, da spletna strani temelji na CMS tehnologiji, ki omogoča dinamičnost spletnih vsebin, pa so spletne strani sindikata relativno statične, saj jih sindikat ne mora sam posodablja. Sindikat ima zunanjega pogodbenega izvajalca, zaradi česar je potrebno vsako dopolnitev poslati podjetju, ki izvrši posodobitev. Takšen pristop sindikat uporablja zato, ker nima usposobljenega kadra in, ker se je CMS tehnologija pričela uporabljati šele pred dvema

⁴ Spletna stran podjetja Cezarus je dosegljiva na naslovu [Http://www.cezarus.si/](http://www.cezarus.si/)

⁵ Spletna stran tehnologije Typo 3 je dosegljiva na naslovu [Http://typo3.com/](http://typo3.com/)

mesečema. Verjetno sta to glavna razloga, da spletna stran ni posodobljena. Naslednje slabosti so:

- na spletni strani niso predstavljeni sindikati zavodov, prav tako tudi niso objavljeni dogodki in slike iz teh matičnih organizacijah,
- konference sindikatov, kot nosilni stebri sindikata, niso dovolj predstavljeni. Manjka del, v katerem bi bile predstavljene aktivnosti sindikalnih konferenc, vabila na sestanke, sklepi konferenc in druge objave,
- vodstvo sindikata in republiškega odbora sta slabo predstavljeni, manjka del v katerem bi bilo predstavljeno njihov delovanje,
- manjka predstavitev organiziranosti sindikata in organogram,
- pogrešamo foto in video galerijo, kjer bi bile na razpolago slike ali video posnetki iz vsakodnevnega delovanja sindikata,
- napovedi dogodkov niso posodobljene; objavljene so napovedi, ki so datumsko zastarele,
- manjka sodelovanja v forumih, saj diskusij praktično ni,
- prikaz popustov in ugodnosti članov sindikata je neustrezen, ni pa tudi iskarnika popustov,
- počitnikovanje v sindikalnih objektih ni dobro predstavljeno. Preko spletene strani ni možno opraviti rezervacij in ni možno videti posodobljenih prostih terminov,
- preko spletene strani ni možnosti naročanja kart za bazene in smučišča.

5.2 Predlogi na osnovi raziskave

Z raziskavo, predstavljeno v poglavju 4, smo ugotovili, da predstavniki sindikata nimajo težav z dostopom do interneta. Večina anketiranih sindikalistov ima tudi dostop do osnovne opreme kot so računalnik, prenosni računalnik, tiskalnik in skener. Raziskava je pokazala, da anketiranci računalnik in internet pogosteje uporabljajo doma, kot v službi, zato menimo, da mora sindikat izboljšati dostopnost do računalnika in interneta v prostorih sindikata.

Rezultati raziskave so pokazali, da e-pošto za sindikalno delo uporablja le dobra polovica vprašanih. E-pošta omogoča hitro in učinkovito obveščanje članov in vodstev sindikata in je za delovanje sindikata s stroškovnega vidika sprejemljiv način komuniciranja. Zato predlagamo izboljšave tudi na tem področju. Za vse predstavnike sindikatov bi bilo potrebno odpreti e-poštne naslove na sindikalnem poštnem strežniku. Z vzpostavitvijo baze podatkov (e-naslovi) bodo podani pogoji za neposredno obveščanje članov sindikata, za pošiljanje obvestil, e-časopisa in za najave dogodkov.

Možnosti razvoja se kaže tudi v večji uporabo intraneta, kot zaprtega omrežja, namenjenega komuniciranju znotraj določene skupine ljudi. Intranet omogoča enostaven in varen način dostopa do dokumentov in informacij, ki so shranjeni na strežniku sindikata. Dostopnost do podatkov v okviru intranet omrežja naj bi bila urejena s pomočjo vstopnih gesel.

Podatki iz raziskave kažejo, da si predstavniki sindikatov, pri sindikalnem delu, pri iskanju informacij, zakonov in gradiv, v veliki meri (73,5 %) pomagajo z internetom. Zato bi svetovali, da bi sindikat, na svoji spletni strani, objavljaj najpomembnejše informacije in zakone za sindikalno delo. Seveda bi bilo potrebno vse te vire redno posodabljeni. Številne možnosti so tudi pri objavi drugih gradiv, ki jih sindikalni predstavniki uporabljajo pri svojem delu, na primer obrazci, naročilnice in izjave.

Raziskava je pokazala, da večina predstavnikov sindikata ne uporablja e-bančništva. Menimo, da bi sindikat moral čim prej pristopiti k razvoju in uvedbi e-bančništva, kar bi poslovanje sindikatov naredilo enostavnejše in racionalnejše.

Podatki v raziskavi so pokazali, da več kot polovica predstavnikov sindikata uporablja socialna omrežja. Delovanje sindikata v socialnih omrežjih je pomembno tudi zaradi tega, ker ta omrežja večinoma uporabljajo mlajše generacije, ki potencialno predstavljajo bodoče članstvo. Podobno velja tudi za bloga oziroma spletne dnevnike sindikata.

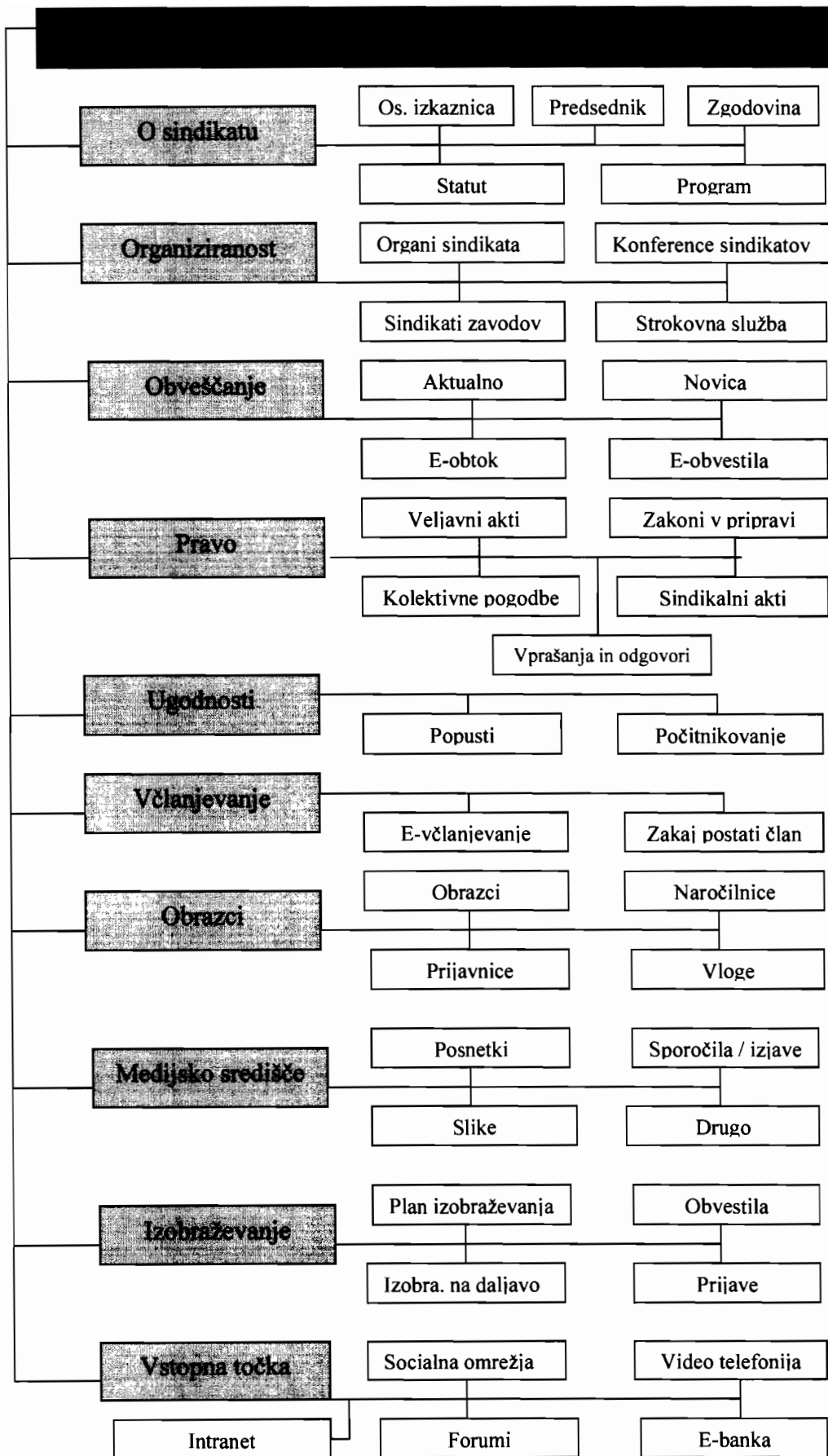
Raziskava je pokazala, da dostop do interneta in e-pošte preko mobilnih telefonov uporablja malo predstavnikov sindikata. Po našem mnenju se bo na tem področju tehnologija in ponudba še razvijala. Zato bi veljalo mobilne telefone uporabljati za sprejemanje in oddajanje kratkih SMS sporočil, zgolj kot pripomoček za večjo dejavno sposobnost sindikata.

Glede na podatke iz raziskave bi sindikat moral čim prej pristopiti k prenovi obstoječe spletne strani. Zato v nadaljevanju podajamo idejno zasnovo.

5.3 Idejna zasnova

E-sindikat naj bi članom sindikata približal delovanje sindikata, mu omogočil hitro komuniciranje in dobro obveščenost. Glede na ugotovitve iz raziskave ter proučitve poslovanja sindikata, bomo v tem poglavju predstavili idejno zasnovo e-sindikata.

Predlagamo izdelavo nove spletne strani. Navajamo sklope in vsebine e-sindikata, ki jih je potrebno vključiti na spletno stran sindikata. Svetujemo, da bi bila spletna stran interaktivna, kar pomeni, da bi jo obiskovalci, preko raznih aplikacij, kot so forumi, klepeti, ankete in nagradne igre, soustvarjali. Za izdelavo grafične podobe in navigacije bi sindikat izbral profesionalnega izvajalca. Iz vsebinskega vidika je pomembno, da je spletna stran narejena tako, da jo lahko sindikat, s pomočjo primerne orodja, dnevno sam dopolnjuje. V sliki 12 podajamo predlog vsebinske sheme spletne strani sindikata, v nadaljevanju pa še opis vsebinskih sklopov in tehnologijo.

Slika 12: Shema predlagane spletne strani

V nadaljevanju podajamo podrobnejši pregled posameznih vsebinskih sklopov:

- *O sindikatu* – V rubriki *osebna izkaznica* bi predstavili osnovne podatke o sindikatu, davčno številko, številko računa, kontakte in lokacijo sindikata. V navedenem sklopu bi predstavili *predsednika* sindikata in *zgodovino* sindikata. Teh podatkov na obstoječi spletni strani ni. Z objavo bi sindikat obiskovalcu spletne strani podal vse potrebne podatke. V nadaljevanju bi v rubriki *statut* in *program* objavili oba najpomembnejša dokumenta sindikata.
- *Organiziranost* – V tem vsebinskem sklopu bi s kratko predstavitevijo in slikami predstavili *organe sindikata* in *strokovno službo*. Organiziranost je na obstoječi spletni strani predstavljena v okrnjeni obliki – le z imeni in kontakti. Z predstavitevijo organov oziroma oseb bi člani sindikata dobili informacijo o tem, kdo v njihovem imenu sprejema odločitve in kakšen so te odločitve. V rubriki *konference sindikatov* bi vsaka konferenca sindikatov zavodov objavila svojo predstavitev in delo. Tudi ta del sedaj ni bil objavljen v zadostni meri saj so bila objavljena samo imena vodstev konferenc.
- *Obveščanje* – Za učinkovito delovanje sindikatov je pomembno, da so člani sindikata o dogajanju in aktivnostih sindikata na vseh nivojih hitro obveščeni. Še pomembnejše pa je, da je vodstvo sindikata neposredno seznanjeno s stališči, mnenji in potrebami svojih članov, kar bi dosegli z e-obveščanjem v obeh smereh. Sindikat bi na svoji spletni strani sproti objavljal novice, aktualne zadeve in napovedi dogodkov. Sindikat bi moral pripravljati kratka e-obvestila in jih pošiljati vsem svojim članom in vodstvu sindikata zavoda. E-obvestila bi se pošiljala po potrebi, vendar ne manj kot enkrat na mesec. Na podoben način bi se lahko objavljali tudi razpisi in rezultati le teh. Sindikat na državni ravni že sedaj pripravlja in izdaja časopis *Obtok*. Predlagamo, da se obstoječ način dopolni še z E-obtokom, elektronsko različico časopisa, ki bi ga objavili na spletni strani sindikata. Tehnologija elektronskega časopisa omogoča »listanje« časopisa kar na zaslonu. Časopis bi v e-različici lahko redno pošiljali tudi članom sindikata in sindikatom zavodov po e-pošti. Glede na to, da je raziskava pokazala, da imajo sindikati zavodov dostop do računalnikov in interneta, predlagamo, da bi sindikati zavodov in konference sindikatov imeli možnost sami vnašati svoje prispevkov in gradiva. Vse prispevke, bi seveda, pred objavo moral potrditi uredniški odbor. Predlagamo, da bi sindikati zavodov pripravljali svoja e-obvestila in jih pošiljali le članom sindikata zavoda. Možnosti e-obveščanja so številne, tako bi lahko sindikat preko e-pošte pošiljali vabila za sestanke in nato tudi opomnike o teh sestankih. In sicer na način, da bi si prejemnik obvestil prenesel v svoj koledar (npr. Outlook) na svojem računalniku.
- *Pravo* – Preko spletnega portala bi olajšali dostop do gradiv v e-obliki. Tako bi na sindikalnem portalu objavljali zakone, podzakonske akte, razpise ter notranje akte sindikata. V posebni rubriki *veljavni akti* bi objavili veljavne akte, ki jih sindikati in člani sindikata potrebujejo pri svojem delu. V rubriki *zakoni v pripravi* bi sindikat objavljali zakone, ki so v javni razpravi in stališča sindikata do teh zakonov. V rubriki *kolektivne pogodbe* bi objavili veljavne kolektivne pogodbe, ki veljajo v dejavnostih, ki jih zastopa

sindikata. V istem delu bi objavljali tudi obvezne razlago kolektivne pogodbe in najpogostejša vprašanja članov sindikata glede kolektivnih pogodb. Menimo, da bi morali v posebni rubriki, *sindikalni akti*, objaviti statut sindikata in vse pravilnike, ki veljajo na državni ravni. V posebnem delu znotraj te rubrike bi bil poseben del, ki bi ga poimenovali *vprašanja članov*, kjer bi člani sindikata, prek foruma, postavljali vprašanja, ki se nanašajo na delovno pravno področje in bi na njih prejeli odgovore iz strokovne službe sindikata. Navedene vsebine bile namenjene zgolj članom sindikata.

- *Ugodnosti* – Sindikat bi na spletni strani v rubriki *popusti* objavil vse popuste oziroma vse informacije o sklenjenih popustih. Zaradi hitrejšega in lažjega iskanja bi na tem mestu vključili iskalnik. Iskalnik bi omogočil iskanje popustov po kategorijah, krajih, ključnih besedah in drugih filtrih. Sindikat bi na spletni strani, v rubriki *počitnikovanje*, objavil razpise in opise počitniških kapacitet s katerimi razpolaga, v posebni pod rubriki pa tudi proste termine. Za razpise in proste termine bi lahko člani in predstavniki sindikatov zavodov oddali tudi svojo prijavo.
- *Včlanjevanje* – Posameznik postane član sindikata z osebno odločitvijo in podpisom pristopne izjave. Mnenja smo, da bi včlanjevanja lahko potekalo tudi preko spletne strani sindikata in sicer preko modula *e-včlanjevanje*. Sindikat bi na spletni strani imel možnost, da posameznik vnese svoje podatke in pošlje e-pristopno izjavo ali pa to izjavo izpiše in jo pošlje po pošti. V tem delu bi objavili rubriko »zakaj postati član«, kjer bi sindikat podrobno razložil prednosti vstopa v organizacijo. Predlagamo, da sindikat na državni ravni, vodi evidenco članstva z enim od programov za vodenje članstva, ki že obstaja na trgu.
- *Obrazci* – Sindikat bi moral v tem sklopu objaviti *obrazce, naročilnice, prijavnice* in *drugo*. Na ta način bi sindikatom zavodov olajšali pripravo različnih obrazcev in drugih dokumentov.
- *Medijsko središče* – Sindikat bi na tu objavil: *video posnetke, slike, zvočne posnetke, izjave za javnost, sporočila* in *izjave* vodstva sindikata ter druge dokumente. Odgovorna oseba ali uredniški odbor bi ažurno objavljali material, ki bi ga sindikat sam ustvaril ali vsebine, ki bi ga pošiljali sindikati zavodov in bi bil namenjen objavi. Spletna stran sindikata navedeno ne omogoča. Z objavljenimi vsebinami bi sindikat pridobil na prepoznavnosti. Članstvo, javnost in mediji bi bili sproti obveščeni o aktivnostih sindikata na vseh nivojih.
- *Izobraževanje* – Ena od pomembnejših nalog sindikata je izobraževanje. Znotraj izobraževanja bi v rubriki *plan izobraževanj* sindikat objavil vsa izobraževanja, ki jih bo izvedel v koledarskem letu. Znotraj napovedi posameznega izobraževanja, pa bi bilo moč dodajati gradiva, *obvestila* in *e-prijavo*. Sindikat bi moral pričeti tudi z *izobraževanjem na daljavo*. Še posebej se nam to zdi pomembno za vse tiste, ki pričnejo z sindikalnim delom in za tiste, ki prevzamejo posamezne funkcije v sindikatu. Na ta način bi lahko nudili osnovno usposabljanje za delo v sindikatu. Takšen način bi lahko nato nadgrajevali z izobraževanjem članov sindikata in funkcionarjev. Navedeno obstoječa spletna stran ne

omogoča. Z objavo in izvedbo tega sklopa bi sindikat naredil pomemben korak k izobraževanju članov.

– Vstopna točka za:

- Uporabljajte iste 2. enake alineje.*
- *E-bančništvo* – Raziskava je pokazala, da večina sindikatov zavodov ne uporablja e-bančništva. Sindikat v večini posluje preko hranilnice, katere solastnik je. Sindikati zavodov bi morali, zaradi racionalnosti stroškov poslovanja in racionalne izrabe časa, pristopiti k projektu uvajanja e-bančništva. K temu lahko pristopijo na dva načina. Prvi način je, da se enostavno pristopi k načinu, ki ga ima hranilnica že sedaj v ponudbi, in se iz klasičnega načina poslovanja sindikata zavoda preide v e-bančništvo. Pri tem načinu sindikat zavoda posluje preko svojega transakcijskega računa. Hranilnica pri tem ponuja vso potrebno infrastrukturo, člane sindikata pa je potrebno dodatno usposobiti. Sindikat in hranilnica bi lahko pripravila kratek video vodič o načinu uporabe e-bančništva. Drugi možni način pa je, da vsi sindikati zavodov poslujejo preko enega transakcijskega računa in pod-računov. Sindikati zavodov bi na tem računu razpolagali le z delom sredstev, ki jim pripada. Ta način je najracionalnejši in naj transparentnejši.
 - *Video telefonija omogoča* izvedbo krajših sestankov, sestanek delovnih skupin ali kakšna druga usklajevanja. Seveda bi bila takšni sestanki zaprtega tipa.
 - Sindikat bi na svoji spletni strani članom omogočil, da komunicirajo preko *forumov*. Na ta način bi člani komunicirali med sabo, izmenjevali izkušnje in reševali probleme. Zaradi morebitnih zlorab bi forumi morali imeti moderatorja.
 - *Intranet* – Kljub temu, da je raziskava pokazala, da večina predstavnikov sindikata ne uporablja intraneta, menimo, da bi sindikat moral pristopiti k uporabi le tega. Zaradi svoje organiziranosti in velike razpršenosti po celotni Sloveniji je uporaba intraneta, kot zaprtega omrežja, nujna. To zaprto omrežje, bi bilo na voljo zgolj članom sindikata.
 - *Socialna omrežja* – Sindikat bi moral biti prisoten v socialnih omrežjih, ki se pri nas pretežno uporabljajo. Raziskava je pokazala, da več kot polovica anketiranih predstavnikov sindikata, socialna omrežja že uporablja. Delovanja sindikata v teh omrežjih je pomembno tudi zaradi tega, ker ga večinoma uporabljajo mlajše generacije, potencialno novo.

Razen programa vodenja članstva, bi bili vsi sklopi sestavni del spletne strani sindikata.

Iz tehnološkega vidika bo spletna strani temeljila na sistemu za upravljanje spletnih vsebin (angl. Content Management System – CMS) (DREM 2011), ki omogoča enostavno in samostojno urejanje spletnih vsebin in upravljanje s celotno spletno stranjo. Za uporabo CMS ni potrebno poznavanje programskega jezika in programskih orodij, ki se uporabljajo za izdelavo spletnih strani, dovolj je da imajo uporabniki osnovana znanja za uporabo računalnikov. Predvidevamo, da bo sindikat, med zaposlenimi, zadolžil urednika spletne strani.

Vsem, ki bodo dodajali vsebine na spletno stran, bo dodeljeno uporabniško ime in geslo. Nadzor nad objavo bo imel glavni urednik, ki bo avtoriziral objave in hkrati tudi odgovoren za vsebino in podobo spletne strani. Z uporabo CMS se doseže:

- enostavnost oblikovanja in dodajanja vsebin, saj je uporabniški vmesnik za vnos vsebin podoben vmesnikom, ki jih uporabniki poznajo prek urejevalnikov besedil (npr. Worda),
- enostavno dodajanje slik, tabel in grafov,
- enostavno dodajanje datotek v različnih formatih,
- administracija uporabnikov,
- urejanje in posodabljanje spletnih strani iz različnih lokacij,
- znižanje stroškov (prihranek časa za urejanje vsebin),
- sprotno in ažurno dodajanje informacij in arhiviranje spletnih vsebin.

6 SKLEP

V nalogi smo proučevali uporabo IKT v SZSVS. Z raziskavo smo ugotovili, da predstavniki SZSVS nimajo težav z dostopom do računalniške opreme in računalnikov z dostopom do interneta. Smo pa ugotovili, da je dostopnost do računalnikov in interneta v službi, v okviru opravljanja funkcije, prenizka (69,4 %). Sindikalne organizacije bi morale izboljšati dostopnost do računalnikov z dostopom do interneta v matičnih sindikalnih organizacijah.

Rezultati raziskave so pokazali, da e-pošto v zasebne namena uporablja večina predstavnikov sindikata, medtem ko e-pošto, za sindikalno delo, uporablja le dobra polovica anketiranih sindikalnih predstavnikov. Za izboljšanje navedenega bi bilo potrebno odpreti e-naslove za vse predstavnike sindikata na sindikalnem poštnem strežniku in vzpostaviti bazo e-naslovov članov sindikata.

Raziskava je pokazala, da večina predstavnikov sindikata (82,7 %) ne uporablja e-bančništva, zato bi sindikat moral čim prej pristopiti k razvoju in uvedbi tovrstnega načina plačevanja. Slednje narekuje tudi ugodnejše in racionalnejše poslovanje sindikatov.

Več kot polovica predstavnikov sindikata uporablja socialna omrežja, sindikat pa v teh omrežjih še ni predstavljen. Ker so mladi, ki v večji meri uporabljajo socialna omrežja, potencialni novi člani in, ker so ta omrežja vedno bolj razširjena, bi sindikat moral čim prej aktivno pristopiti k pojavljanju in predstavitvi v socialnih omrežjih.

Večina predstavnikov sindikata (69,4 %) je ocenila, da je spletna stran sindikata slaba. Posledica tega je verjetno tudi slaba obiskanost te strani. Zato bo sindikat moral čim prej pristopiti k prenovi obstoječe spletne strani ali izdelavi nove strani. Sindikati zavodov, kot matične organizacije, na spletni strani niso predstavljene. Enako velja za konference sindikatov, kot nosilne stebre sindikata. Manjka tudi predstavitev vodstva sindikata. Sedanja stran nima možnosti objave slik, video in zvočnih posnetkov. Predstavitev ugodnosti, popustov ter počitniških objektov je neustrezna. Zaradi številnih pomanjkljivosti, ocenjujemo, da je bolje pristopiti k izdelavi nove spletne strani sindikata.

Na osnovi raziskave smo pripravili idejno zasnovo e-sindikata, ki vključuje tudi idejno zasnovo nove spletne strani. Preko CMS sistema bi sindikat lahko spletno stran dnevno posodabljal s teksti, slikami, video posnetki in drugim gradivom. Matične organizacije sindikatov zavodov in drugi uporabniki znotraj sindikata bi imeli možnost, da sami pripravijo in objavijo vsebine, katerih končno objavo bi moral avtorizirati glavni urednik. S podanim predlogom, bi bil sindikat ustrezno predstavljen na vseh nivojih – od matične organizacije do predsednika sindikata. Sproti bi bila objavljena gradiva, ki se nanašajo na delovanje sindikata. Na novi spletni strani bi bilo moč dobiti večino gradiv in obrazcev, ki jih predstavniki

sindikata potrebujejo pri svojem delu. Posebej smo predvideli vstopno točko za socialna omrežja, forume, e-bančništvo, video telefonijo in intranet.

LITERATURA

- Alternativa – Slovenska zveza sindikatov Alternativa. 2010. *Kdo smo*. [Http://www.szs-alternativa.si/index.php?option=com_content&view=article&id=35&Itemid=6](http://www.szs-alternativa.si/index.php?option=com_content&view=article&id=35&Itemid=6) (13. 12. 2010).
- Brejc, Miha. 2002. *Ljudje in organizacija v javni upravi*. Ljubljana: Visoka upravna šola.
- Cezarus. 2011. *Cezarus*. [Http://cezarus.si](http://cezarus.si) (25. 3. 2011).
- Evropska komisija. 2009. *IKT in trendi e-poslovanja v letu 2008*. [Http://www.ebusiness-watch.org/key_reports/documents/ExecSum_2008_EU27languages/SeBW_Abstract_SL.pdf](http://www.ebusiness-watch.org/key_reports/documents/ExecSum_2008_EU27languages/SeBW_Abstract_SL.pdf) (7. 9. 2010).
- Franca, Valentina. 2009. *Pomen sindikatov v današnjem času*. [Http://www.mojedelo.com/local/3/hr-center/novosti/druge-zanimivosti/@1970/pomen-sindikatov-danasnjem-casu.aspx](http://www.mojedelo.com/local/3/hr-center/novosti/druge-zanimivosti/@1970/pomen-sindikatov-danasnjem-casu.aspx) (5. 10. 2010).
- Gostiša, Mato. 2005. *Ljudje Perspektive razvoja sistema industrijske demokracije*. Kranj: ŠCID – Študijski center za industrijsko demokracijo.
- Groznik, Aleš, Trkman Peter in Lindič Jaka. 2009. *Elektronsko poslovanje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Jerman-Blažević, Borka. 2001. *Elektronsko poslovanje na internetu*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- K-90 – Konfederacija sindikatov 90 Slovenije. 2010. *Konfederacija sindikatov 90 Slovenije*. [Http://www.sindikat-ks90.si/](http://www.sindikat-ks90.si/) (13. 12. 2010).
- KNSS – Konfederacija neodvisnih sindikatov Slovenije. 2010. *Predstavitev*. [Http://www.knssneodvisnost.si/index.asp?p=domov](http://www.knssneodvisnost.si/index.asp?p=domov) (13. 12. 2010).
- Kobeja, Boris. 2001. *Priročnik za pisce strokovnih besedi: znanstveni aparat*. Koper: Visoka šola za management.
- Kovačič, Andrej, Aleš Grozdnik in Miroslav Ribič. 2009. *Temelji elektronskega poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Kresal, Katarina, Miroslav Stiplovšek, Bogdan Kavčič in France Kresal. 1991. *Delavske zbornice, kolektivne pogodbe in soupravljanje*. Ljubljana: Svet svobodnih sindikatov Slovenije.
- KSJS – Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije. 2010. *Predstavitev*. [Http://www.konfederacija-sjs.si/predstavitev/o-ksjs/index2.php](http://www.konfederacija-sjs.si/predstavitev/o-ksjs/index2.php) (29.12. 2010).
- Lenart, Dejan. 2002. *Plače v javnem in privatnem sektorju v Sloveniji*. Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Markovič, Brana. 1972. *Politika dohodka sindikati*. Beograd: Institut za medžunarodni radnički pokret.
- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. 2010. *Seznam reprezentativnih sindikatov*. [Http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/socialno_partnerstvo/seznam_reprezentativnih_sindikatov/](http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/socialno_partnerstvo/seznam_reprezentativnih_sindikatov/) (25. 2. 2011).
- Nahtigal, Franci. 2010. *Elektronsko poslovanje: gradivo za drugi letnik*. Ljubljana: Zavod IRC. [Http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Elektronsko_poslovanje-Nahtigal.pdf](http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Elektronsko_poslovanje-Nahtigal.pdf) (13. 1. 2011).
- Novak, Mitja, Kyovsky Rudi in Jurančič Ilja 2002. *Sindikavno pravo*. Ljubljana: ČZ Uradni list RS.

- Pergam – Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam. 2010. *Predstavitev*. [Http://www.sindikat-pergam.si/index.php/stran/kss_pergam/predstavitev/](http://www.sindikat-pergam.si/index.php/stran/kss_pergam/predstavitev/) (13. 12. 2010).
- Pergam – Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam. 2010. *Statut KSS Pergam*. [Http://www.sindikat-pergam.si/index.php/stran/kss_pergam/statut_kss_pergam/](http://www.sindikat-pergam.si/index.php/stran/kss_pergam/statut_kss_pergam/) (13. 12. 2010).
- Pirc, Vanja. 2006. *Konflikti med sindikati*. [Http://www.mladina.si/tehdnik/200651/clanek/slo-socialni_dialog-vanja_pirc/](http://www.mladina.si/tehdnik/200651/clanek/slo-socialni_dialog-vanja_pirc/) (2. 2. 2011).
- Radoš, Skrt. 2002. *CMS – sistem za upravljanje s spletno vsebino*. [Http://www.nasvet.com/cms/](http://www.nasvet.com/cms/) (4. 3. 2011).
- Siol portal. 2011. *Tehnologija*. [Http://www.siol.net/tehdnologija/telekomunikacije/2010/11/dve_petini_uporabnikov_inter_neta_uporablja_tudi_mobilni_dostop.aspx](http://www.siol.net/tehdnologija/telekomunikacije/2010/11/dve_petini_uporabnikov_inter_neta_uporablja_tudi_mobilni_dostop.aspx) (25. 3. 2011).
- SERS – Elektro-računalniška šola Maribor. 2011. *Intranet*. [Http://sers.s-sers.mb.edus.si/gradiva/rac/moduli/spletne_aplikacije/01_internet/06_datoteka.html](http://sers.s-sers.mb.edus.si/gradiva/rac/moduli/spletne_aplikacije/01_internet/06_datoteka.html) (17. 3. 2011).
- Solidarnost – Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost. 2010. *Predstavitev*. [Http://sindikat-solidarnost.si/index.php?module=webpage&id=20](http://sindikat-solidarnost.si/index.php?module=webpage&id=20) (13. 12. 2010).
- Solidarnost – Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost. 2010. *Programske usmeritve*. [Http://sindikat-solidarnost.si/pdf_files/Programske_usmeritve.pdf](http://sindikat-solidarnost.si/pdf_files/Programske_usmeritve.pdf) (13. 12. 2010).
- Stanojevič, Miroslav. 2001. *Uspešna nedozorelost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Stiplovšek, Miroslav. 1989. *Strokovno – sindikalno gibanje na Slovenskem od leta 1868 do prve svetovne vojne*. Ljubljana: Enotnost.
- SURS – Statistični urad Republike Slovenije. 2011. *Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije v gospodinjstvih in pri posameznikih, Slovenija, 2010 – končni podatki*. [Http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3462](http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3462) (3. 4. 2011).
- Sulčič, Viktorija in Dušan Lesjak. 2001. *Uvod v elektronsko poslovanje*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Sulčič, Viktorija in Dušan Lesjak. 2007. *Etični, družbeni in pravni vidiki e-poslovanja*. Koper: UP Fakulteta za management.
- SZSVS – Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije. 2011. *Predstavitev sindikata SZSVS*. [Http://www.sindikat-zsvs.si/](http://www.sindikat-zsvs.si/) (09. 1. 2011).
- Toplišek, Janez. 1998. *Elektronsko poslovanje*. Ljubljana: Atlantis.
- Turk, Tomaž, Mojca Indihar Štemberger in Jaklič Jurij. 1998. *Intranet – alternativa za realizacijo informacijskega sistema*. [Http://miha.ef.uni-lj.si](http://miha.ef.uni-lj.si) (29.12. 2010).
- Turner, Arthur. 1962. *Trade Union Growth, Structure and Policy, a Comparative Study of Catton Unions*. London: George Allen and Unwin.
- Typo3 CMS. 2011. *Typo3*. [Http://typo3.com/](http://typo3.com/) (25. 3. 2011).
- Vodovnik, Zvone. 2006. *Poglavja iz delovnega in socialnega prava*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- ZSSS – Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. 2010. *Predstavitev in zgodovina*. [Http://nova.zsss.si/zsss/predstavitev-in-zgodovina](http://nova.zsss.si/zsss/predstavitev-in-zgodovina) (13. 12. 2010).

PRAVNI VIRI

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic. *Uradni list RS*, št. 7-41/94.

Evropska socialna listina. *Uradni list RS*, št. 24/99.

Ustava Republike Slovenije. *Uradni list RS*, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04 in 68/06.

Zakon o delovnih razmerjih. *Uradni list RS*, št. 42/02, 79/0, 46/07, 103/07 45/08 in 83/09.

Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu. *Uradni list RS*, št. 98/04.

Zakon o kolektivnih pogodbah. *Uradni list RS*, št. 43/06 in 45/08.

Zakon o reprezentativnosti sindikatov. *Uradni list RS*, št. 13/93.

Zakon o stavki. *Uradni list SFRJ*, št. 23/91 in *Uradni list RS*, št. 22/91.

PRILOGE

Priloga 1 Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik

Sem Denis Padjan, absolvent Fakultete za management Koper. V okviru priprave diplomskega dela opravljam raziskavo o trenutnem stanju glede uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) in možnosti uporabe le te na področju delovanja Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Anketa ima 22 vprašanj in je anonimna. Zbrane podatke bom uporabil izključno v namene raziskave. Najlepše se vam zahvaljujem za prijaznost in vaš čas.

Sindikavno delovanje:

1. Kakšna je vaša vloga v sindikatu?

- a) predsednik sindikata zavoda
- b) podpredsednik sindikata zavoda
- c) član izvršilnega odbora
- d) zaposleni v Sindikatu zdravstva in socialnega varstva Slovenije
- e) drugo

2. Število članov sindikata, ki ga zastopate: _____

3. Ali doma uporabljate računalnik z dostopom do interneta?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

4. Ali v službi uporabljate računalnik z dostopom do interneta?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

5. Ali predsednik sindikata ali član izvršilnega odbora uporablja računalnik za sindikalno delo?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

6. Ali imate možnost uporabljati:

- a) prenosni računalnik
- b) tiskalnik
- c) skener
- d) digitalni fotoaparatus
- e) CD pekač
- f) projektor
- g) drugo _____

7. Kako pogosto uporabljate e-pošto v zasebne namene?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

8. Kako pogosto uporabljate e-pošto za sindikalno delo?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

9. Ali in kako pogosto uporabljate INTRANET (NE internet)?

INTRANTE je zaprto omrežje namenjeno za komunikacijo med določeno skupino ljudi.

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

10. Ali in kako pogosto uporabljate internet za iskanje informacij, zakonov in podobnih gradiv pri vašem sindikalnem delu?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

11. Kolikokrat ste v zadnjih dveh tednih obiskali spletno stran Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije? _____ (vpišite številko)

12. Če ste obiskali spletno stran sindikata vsaj enkrat, kako bi jo ocenili?

- 5 – zelo všeč
- 4 – všeč
- 3 – srednje všeč
- 2 – ni všeč
- 1 – sploh ni všeč

13. Kako pogosto uporabljate, v zasebne namene, internet za video telefonijo s spletne kamere preko interneta?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

14. Kako pogosto uporabljate programe za neposredno sporočanje (npr. MSN, Chat, Skype)?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

15. Kako pogosto sodelujete v forumih in klepetalnicah na internetu?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

16. Za delo sindikata uporabljate e-bančništvo?

- 4 – redno
- 3 – pogosto
- 2 – redko
- 1 – nikoli

17. Ali imate v zasebne namene profil na Facebook, Netlog, Myspace in kako pogosto obiskujete ta omrežja?

6 – redno

5 – pogosto

4 – redko

3 – imam odprt profil, vendar ga ne uporabljam

2 – nimam odprtega profila, vendar pregledujem profile ostalih uporabnikov

1 – ne obiskujem socialnih omrežij

18. Mobilni telefon za dostop do interneta uporabljate?

4 – redno

3 – pogosto

2 – redko

1 – nikoli

19. Mobilni telefon za branje e-pošte uporabljate?

4 – redno

3 – pogosto

2 – redko

1 – nikoli

Osebni podatki:

20. Spol:

a) moški

b) ženski

21. Starost: _____

22. Stopnja izobrazbe, ki jo imate:

a) osnovnošolska izobrazba

b) nižja ali srednja poklicna izobrazba

c) srednja strokovna ali splošna izobrazba

d) višja strokovna izobrazba, višješolska izobrazba

e) visokošolska strokovna ali univerzitetna izobrazba

f) specializacija

g) magisterij

h) doktorat